

TAMPEREEN
KAUPUNKISEUTU

Tampereen kaupunkiseudun varhaiskasvatuksen seutuvertailu 2023

Henrik Hiekkataipale

Yleistä

- Seutuverailu tarjoaa katsauksen varhaiskasvatuksen tilanteeseen
  - Seutuverailu kokoaa yhteen keskeiset varhaiskasvatuspalveluiden järjestämiseen liittyvät toiminta- ja taloustiedot.
  - Lähtökohtaisesti tiedot ovat vertailukelpoisia, mutta kuntien toisistaan poikkeava tapa järjestää toimintaansa vaikuttaa vertailukelpoisuuteen, mikä on syytä muistaa tulkintoja tehtäessä. Luvuista ei voi tehdä johtopäätöksiä ilman, että niihin liittyvä viitekehys on tiedossa.

Laskentaperusteet

Vertailussa käytetään kertoimia eri ikäisten lasten, koko- ja osa-aikahoitomuotojen sekä vuorohoidon kohdalla, jotta saadaan määriteltyä lapsikohtaiset kustannukset kunnan ikärakenteesta riippumatta.

Laskennalliset lapset lasketaan seuraavilla kertoimilla:

- ✓ alle 3-vuotiaat, kokopäivähoito: kerroin = 1,75
- ✓ yli 3-vuotiaat, kokopäivähoito: kerroin = 1
- ✓ osa-aikahoito: kerroin = 0,60
- ✓ vuorohoito: kerroin = 1,4

Tehostetun ja erityisen tuen lapset sekä erityistä tai kasvun ja oppimisen tukea tarvitsevat lapset on huomioitu kertoimella. Osa-aikahoidoksi lasketaan, mikäli varhaiskasvatusta annetaan 0-85 h/kk ja Vesilahdella 0-90 h/kk sekä enintään 10 pv/kk.

Lasten lukumäärätiedot ovat kuukausikeskiarvoja, joihin kesä- ja heinäkuu eivät sisälly.

Käsitteitä

Seuraavassa tiivistetään joitain vertailussa esitettäviä käsitteitä

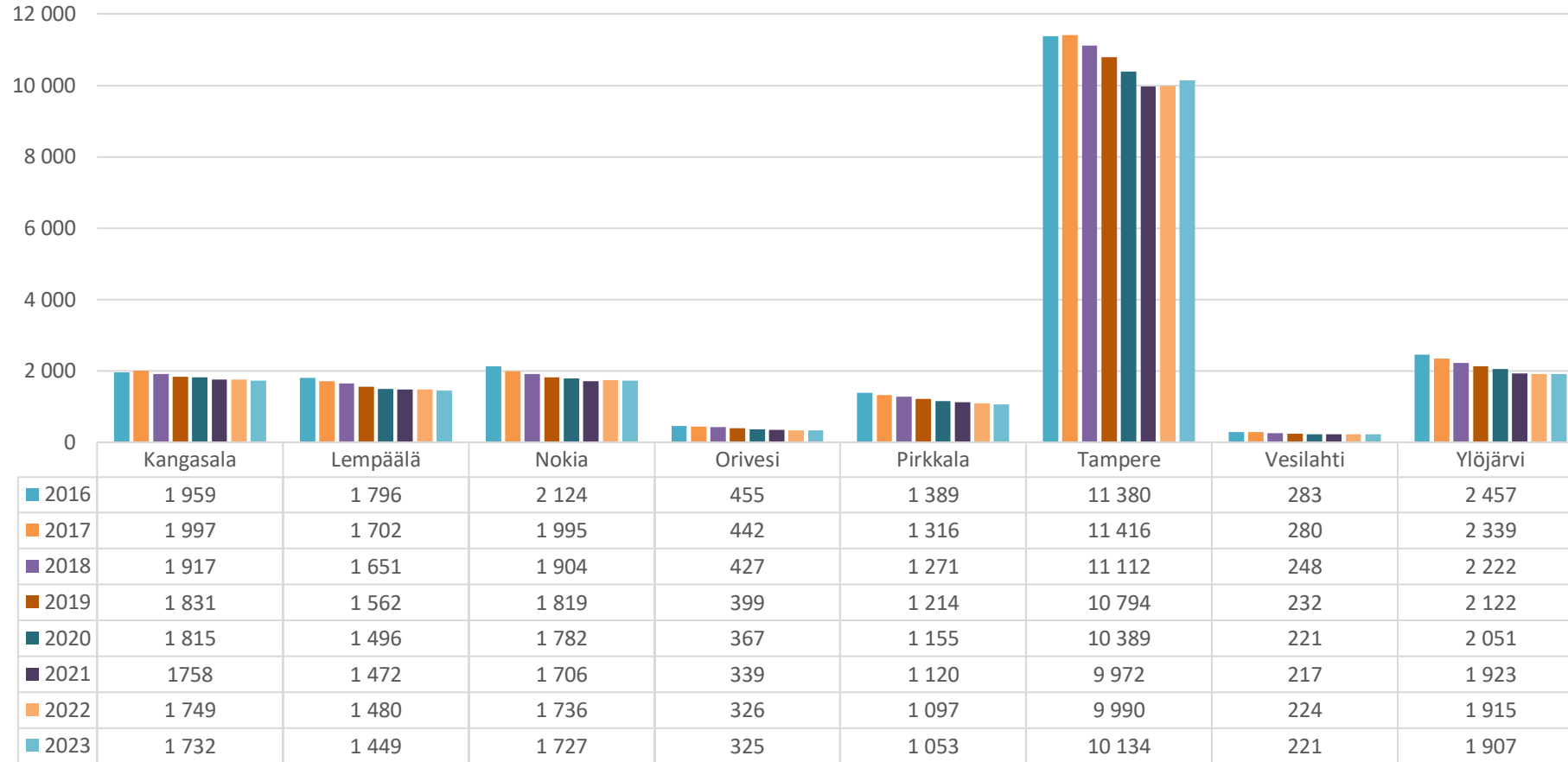
- Yksityisen hoidon tuella järjestetty varhaiskasvatus: Kunnan rahoittamalla ja Kelan maksatuksen kautta perheelle ja yksityiselle hoitajalle tai päiväkodille myönnettävä tuki. Kunnissa on yksityisen hoidon tuen lisäksi käytössä kuntalisä, joka nostaa tuen määrää.
- Palveluseteli: Kunta myöntää asiakkaalle palvelusetelin, jolla hän voi hankkia varhaiskasvatuspalveluita niistä yksityisistä päiväkodeista tai kerhoista, jotka on hyväksytty palvelusetelituottajiksi ja jotka noudattavat seudulla yhteisesti hyväksyttyä sääntökirjaa. Kunta vastaa yksityisten toimijoiden valvonnasta, seurannasta ja ohjauksesta.

Asiakkaat

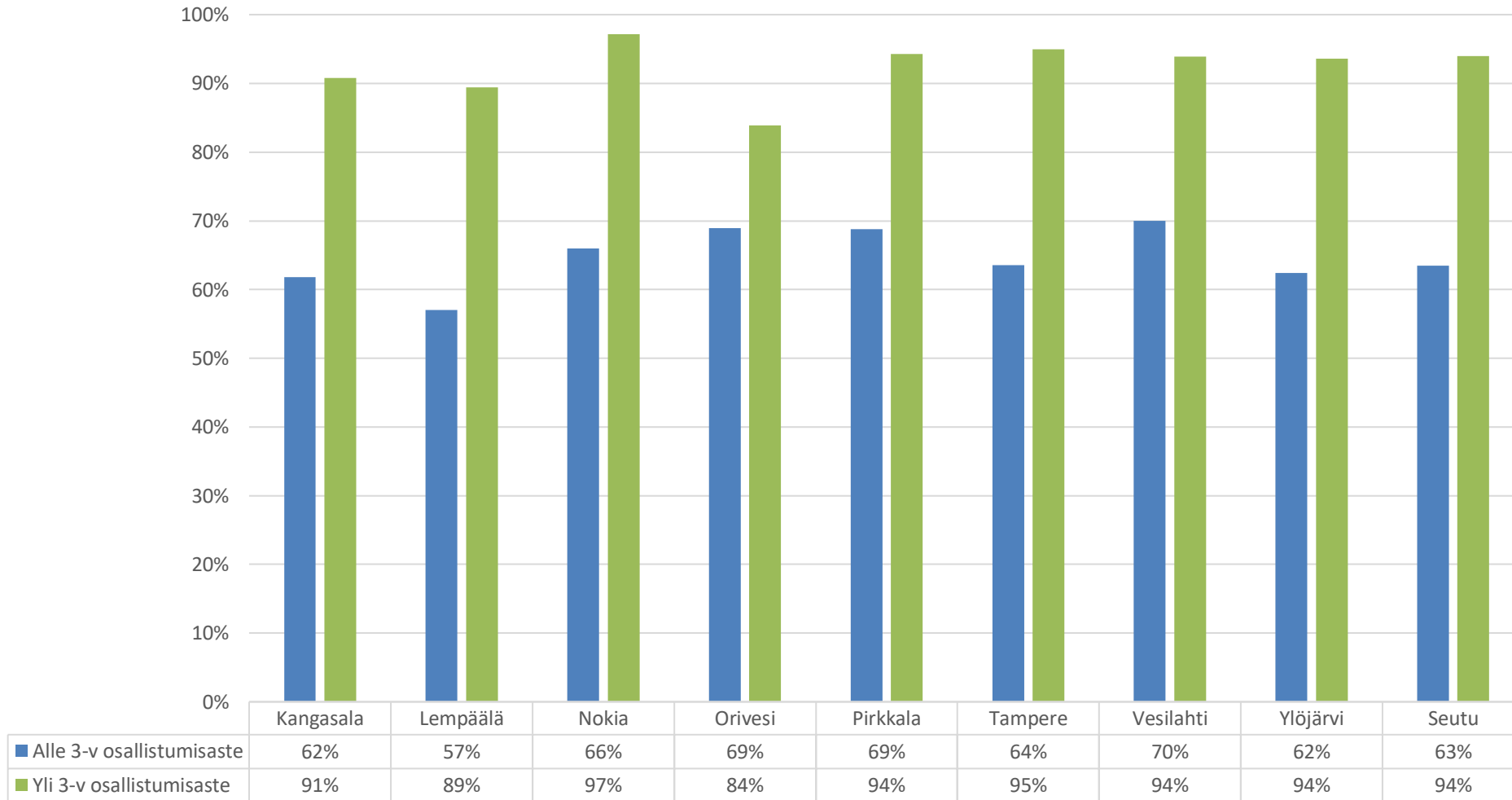
1-5-vuotiaiden lasten kokonaismäärä

- Varhaiskasvatusikäisten lasten (1-5-vuotiaat) määrä on ollut seudulla laskusuunnassa viime vuodet. Vuodesta 2016 yhteismäärä on pudonnut noin 3 300 lapsella, mutta pysyi vuoden 2022 tasolla (+31 lasta).
- Kuitenkin samaan aikaan yhä useampi lapsi osallistuu kunnan järjestämiin varhaiskasvatuspalveluihin, mikä on vastaavasti nostanut palvelukysyntää.

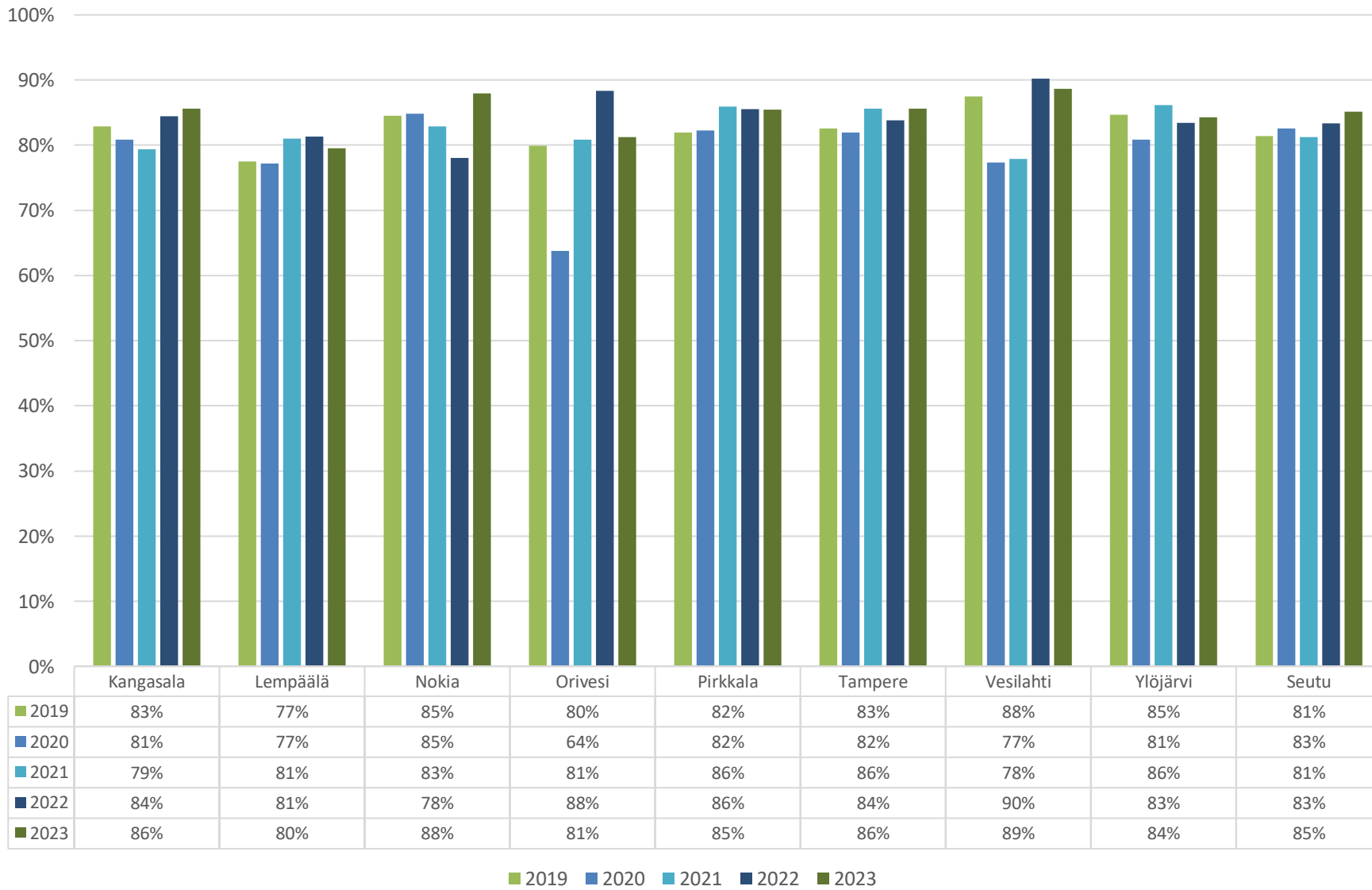
Osallistumisaste varhaiskasvatuspalveluihin TAMPEREEN KAUPUNKISEUTU

- Oheisessa kuviossa esitetään osallistumisaste 31.12. varhaiskasvatuspalveluihin. Tunnuslukuun on sisällytetty päiväkodit, perhepäivähoito, ostopalvelut ja palvelusetelit. Avointa varhaiskasvatusta tai yksityisen hoidon tukea ei ole huomioitu osuuksissa.

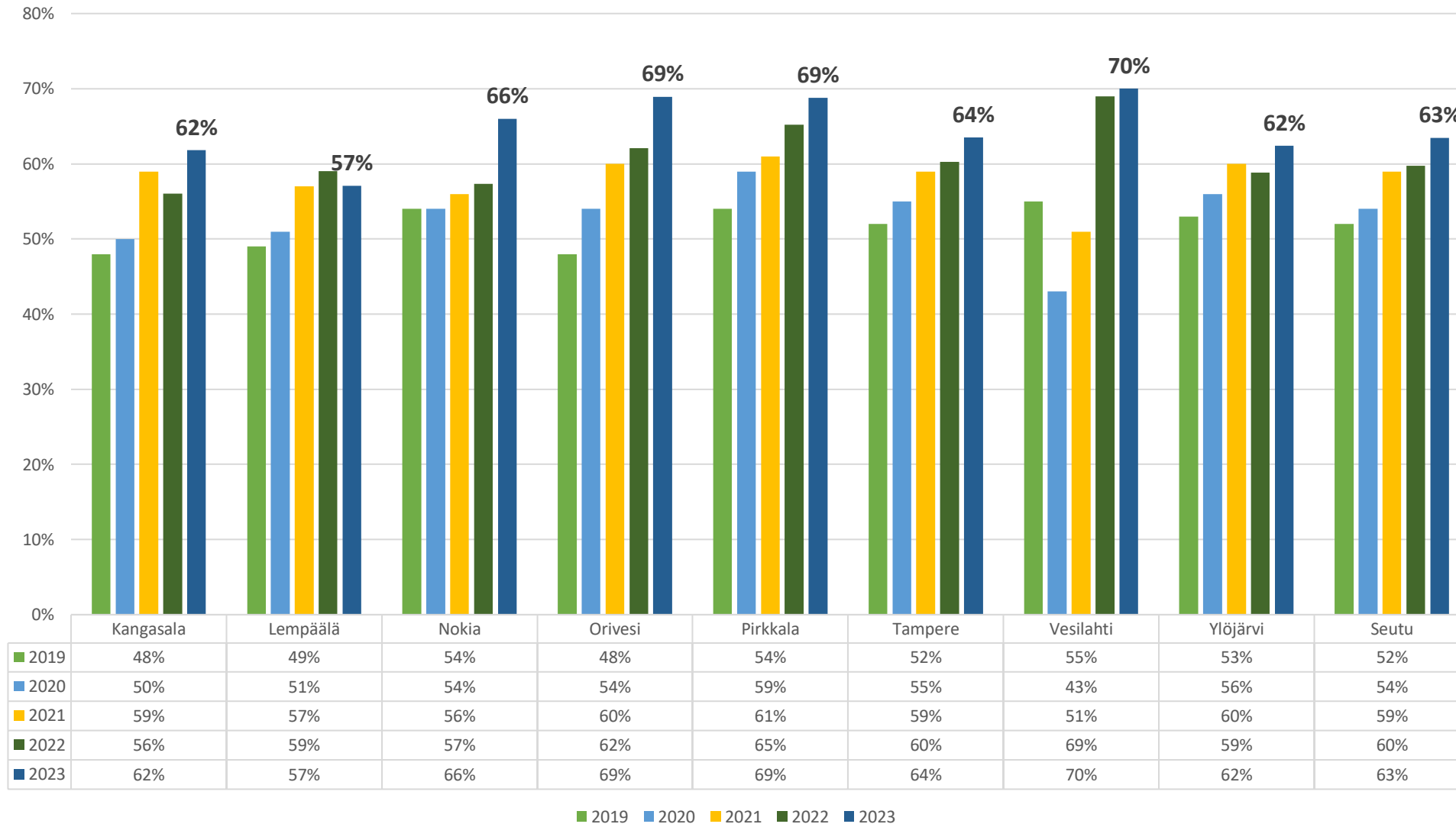
1-5-vuotiaiden osallistumisasteen muutos

- Kuviossa esitetään 1-5-vuotiaiden osallistumisasteen kehittyminen. Myös avoin varhaiskasvatus ja yksityisen hoidon tuki ovat mukana luvuissa. Tilanne on 31.12.

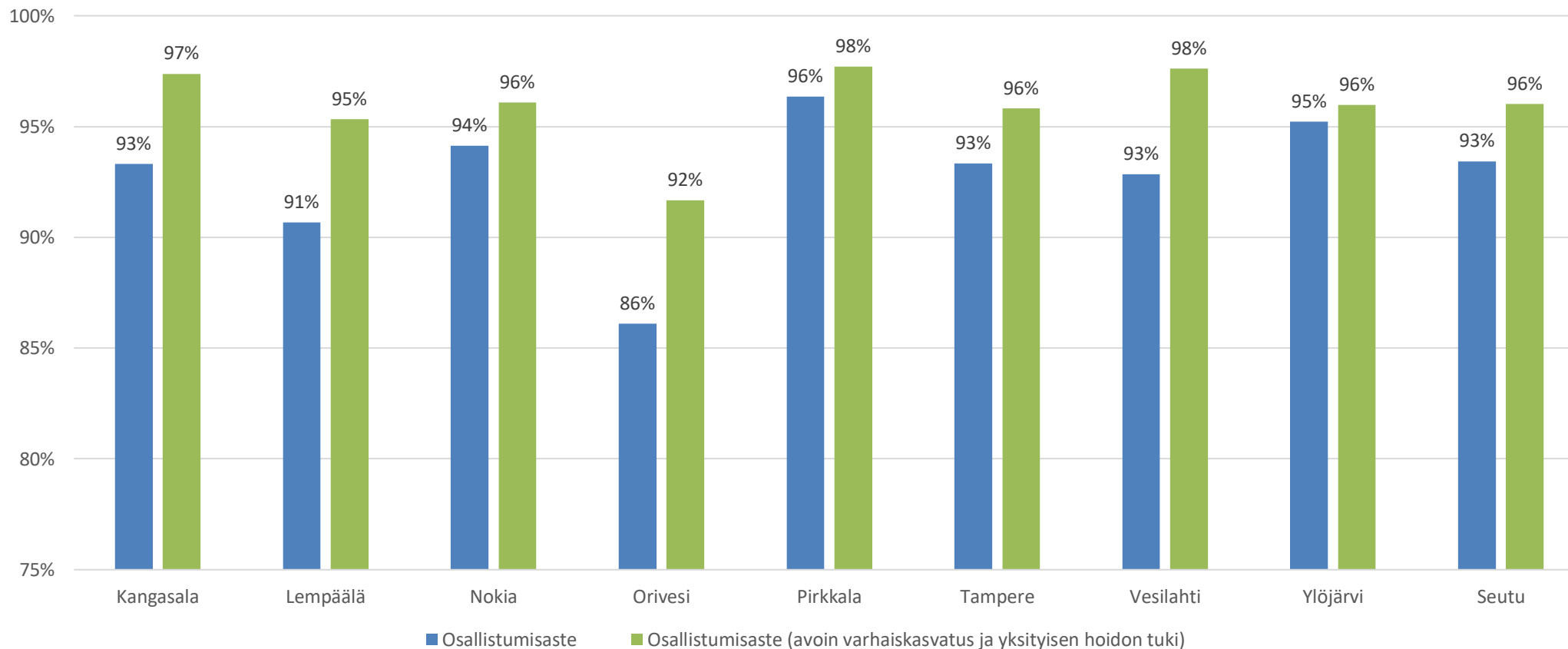
Alle 3-vuotiaiden osallistumisasteen kehitys

- Kuviossa esitetään alle 3-vuotiaiden osallistumisasteen kehittyminen. Myös avoin varhaiskasvatus ja yksityisen hoidon tuki ovat mukana luvuissa. Tilanne on 31.12.

5-vuotiaiden osallistuminen varhaiskasvatuspalveluihin

TAMPEREEN
KAUPUNKISEUTU

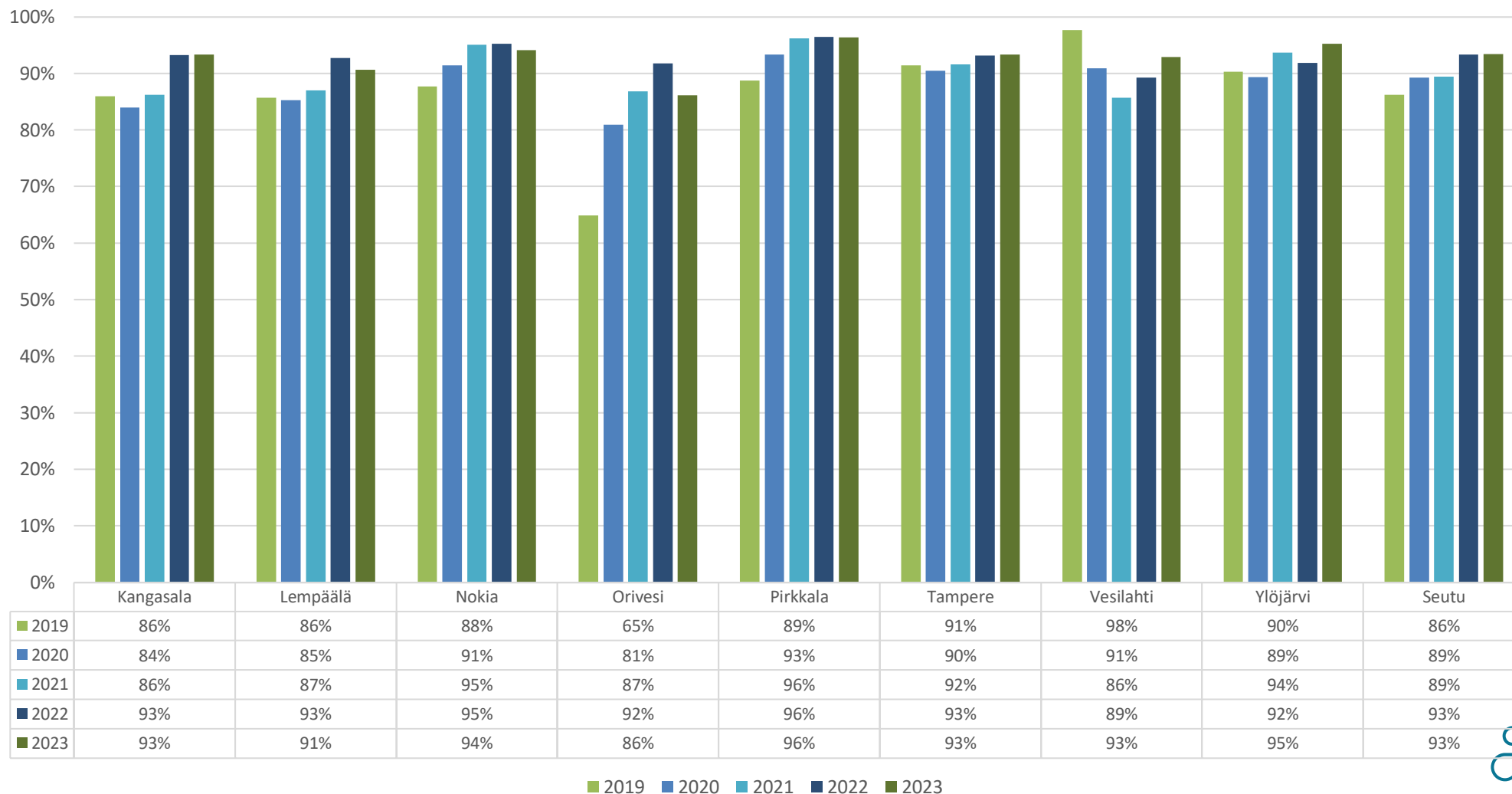

- Kuviossa esitetään 5-vuotiaiden osallistumisaste varhaiskasvatuspalveluihin. Ensimmäiseen pylvääseen on sisällytetty päiväkodit, ostopalvelut ja palveluseteli. Jälkimmäiseen pylvääseen on lisätty em. lisäksi perhepäivähoito, avoin varhaiskasvatus ja yksityisen hoidon tuki.
- Mikäli 5-vuotiaiden maksuton varhaiskasvatus toteutuisi, on seudulla noin 150 lasta, jotka voisivat siirtyä varhaiskasvatuspalveluiden piiriin.
- Vieraalla paikkakunnalla olevat lapset vaikuttavat hieman eri kuntien osallisuusasteeseen.

5-vuotiaiden osallistumisasteen muutos

TAMPEREEN KAUPUNKISEUTU

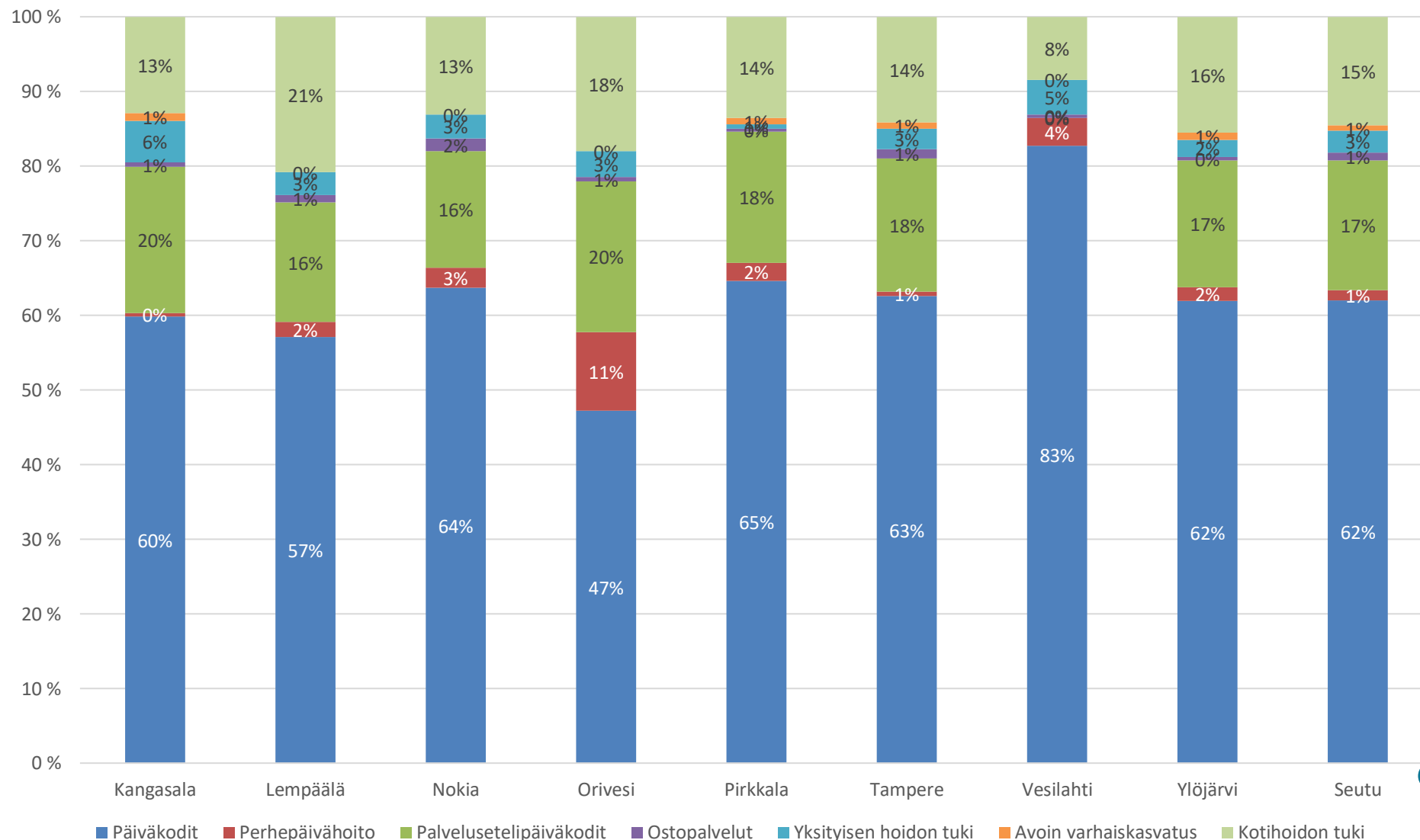
- Kuviossa esitetään 5-vuotiaiden osallistumisaste kehittyminen.
- Keskimäärin osallistumisaste on ollut viime vuosina nousussa kaikissa kunnissa.
- Tilanne on 31.12.

Palvelumuodot

Varhaiskasvatusmuotojen jakauma

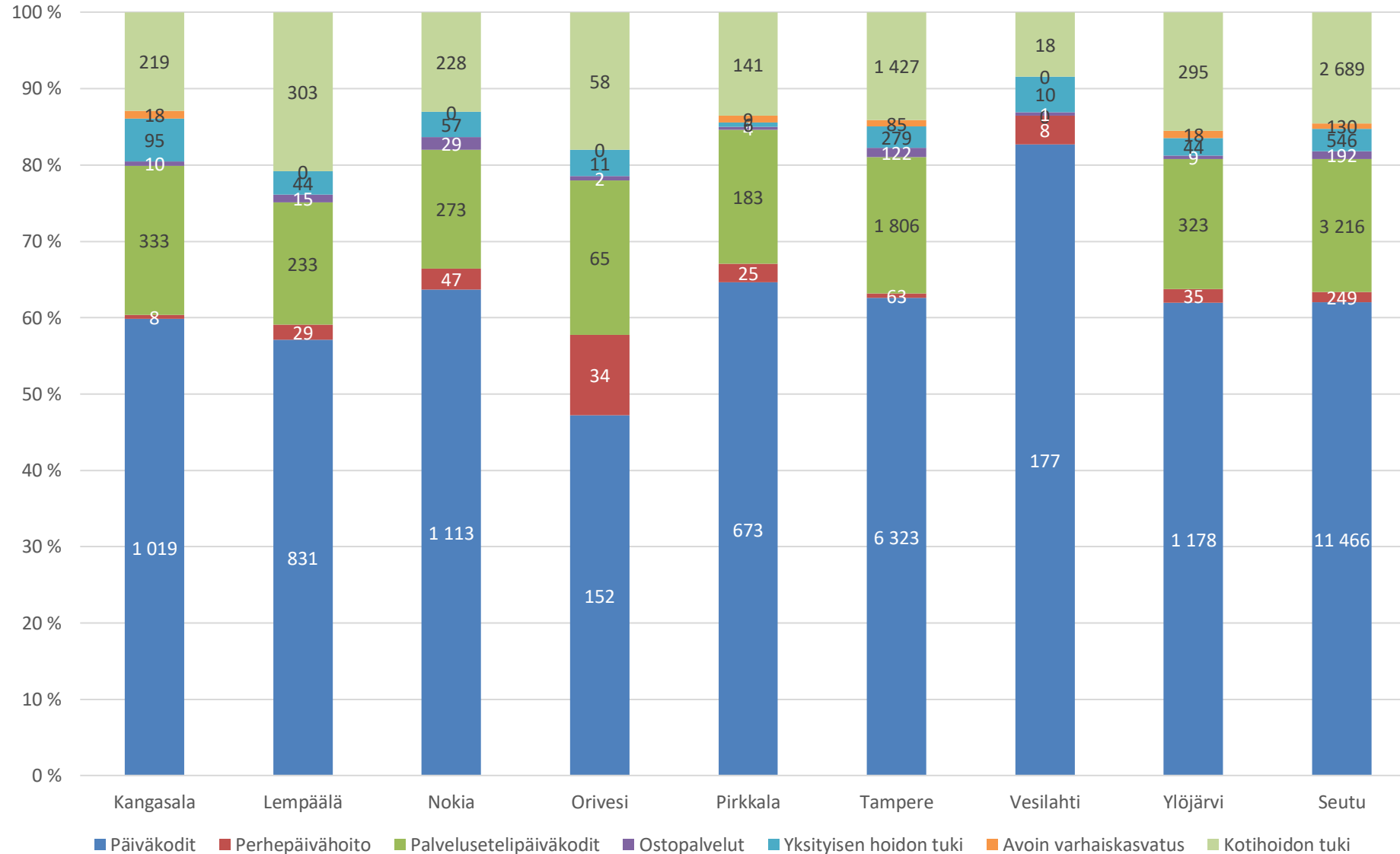
TAMPEREEN KAUPUNKISEUTU

- Kuviossa esitetään prosenttiosuuksin, miten varhaiskasvatusikäiset lapset sijoittuvat eri palvelumuotojen piiriin.

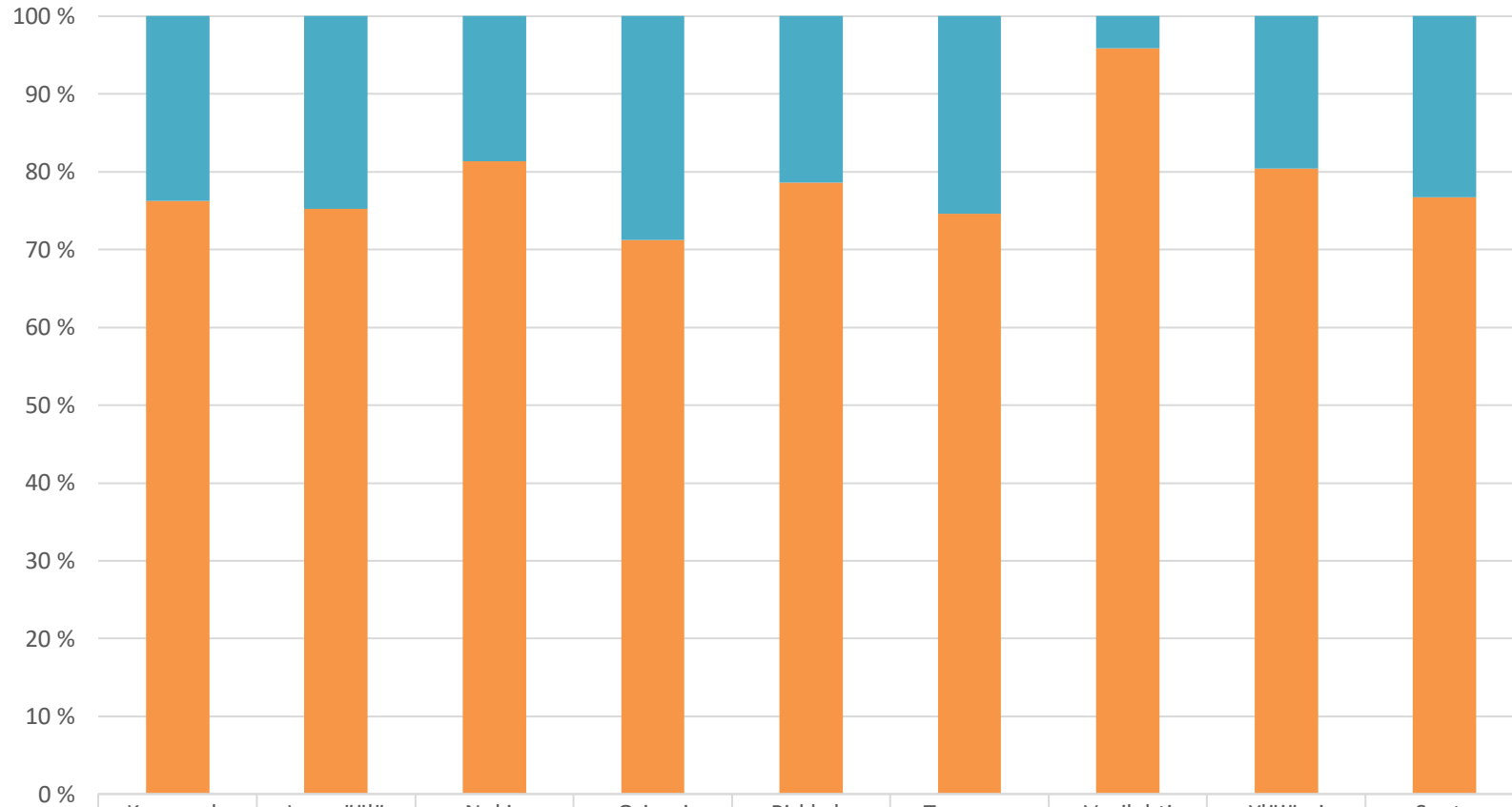
Varhaiskasvatusmuotojen jakauma

TAMPEREEN KAUPUNKISEUTU

- Kuviossa esitetään lukumäärin, miten varhaiskasvatusikäiset lapset sijoittuvat eri palvelumuotojen piiriin.

Julkisen ja yksityisen tuotannon osuudet 2023 TAMPEREEN KAUPUNKISEUTU

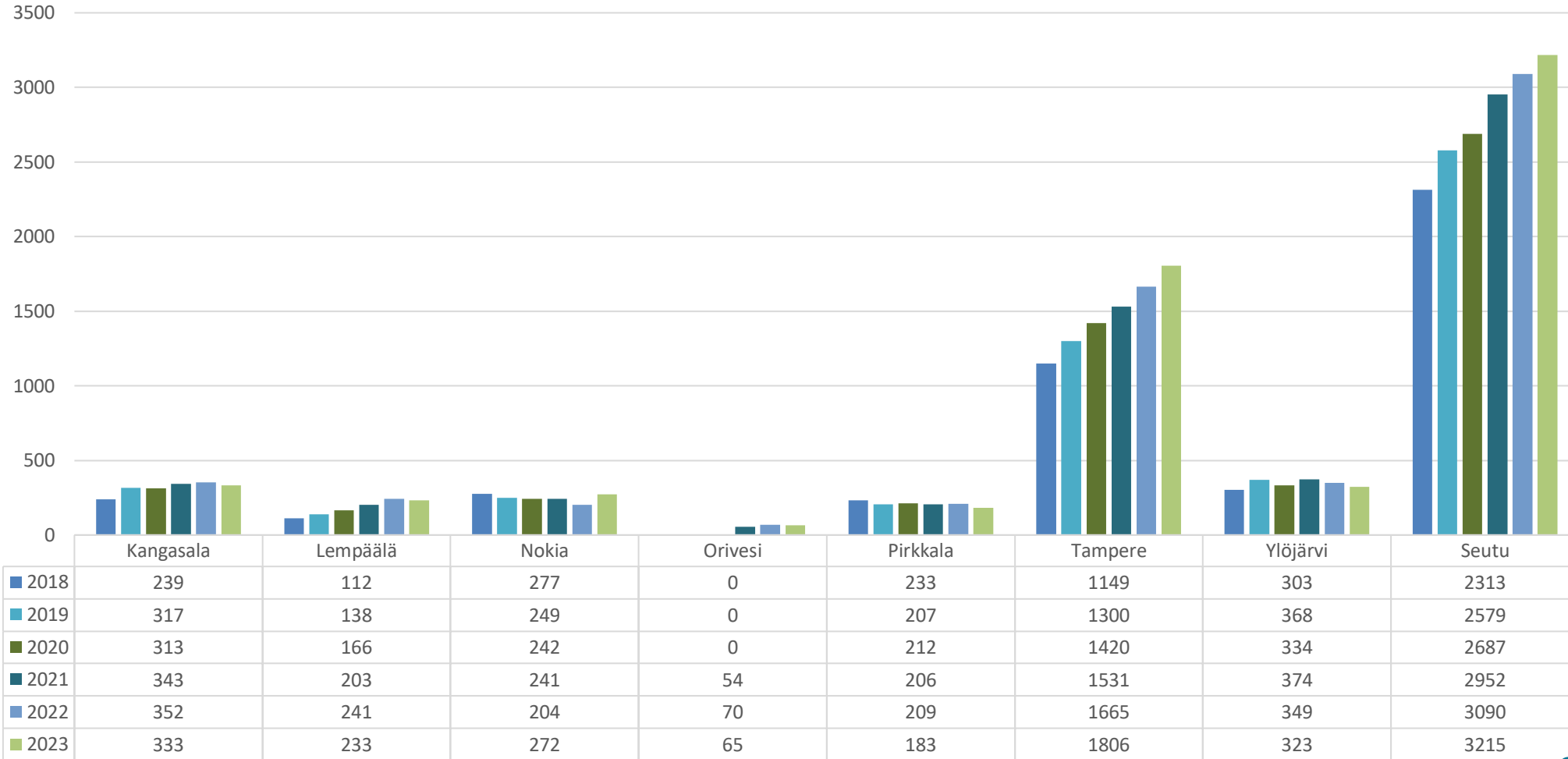
	Kangasala	Lempäälä	Nokia	Orivesi	Pirkkala	Tampere	Vesilahti	Ylöjärvi	Seutu
Yksityisen tuotannon osuus	24%	25%	19%	29%	21%	25%	4%	20%	23%
Kunnallisen tuotannon osuus	76%	75%	81%	71%	79%	75%	96%	80%	77%

- Yksityisen palvelutuotannon osuus pysyi ennallaan.
- Kuviossa esitetään kunnallisen ja yksityisen varhaiskasvatuksen osuudet kunnittain.
- Kunnalliseen tuotantoon on laskettu mukaan kuntien päiväkodit ja perhepäivähoito.
- Yksityisessä tuotannossa on mukana palvelusetelipäiväkodit, ostopalvelut yksityisiltä ja yksityisen hoidon tuella rahoitetut palvelut.

Varhaiskasvatuksen palvelusetelin käytön muutos

TAMPEREEN
KAUPUNKISEUTU

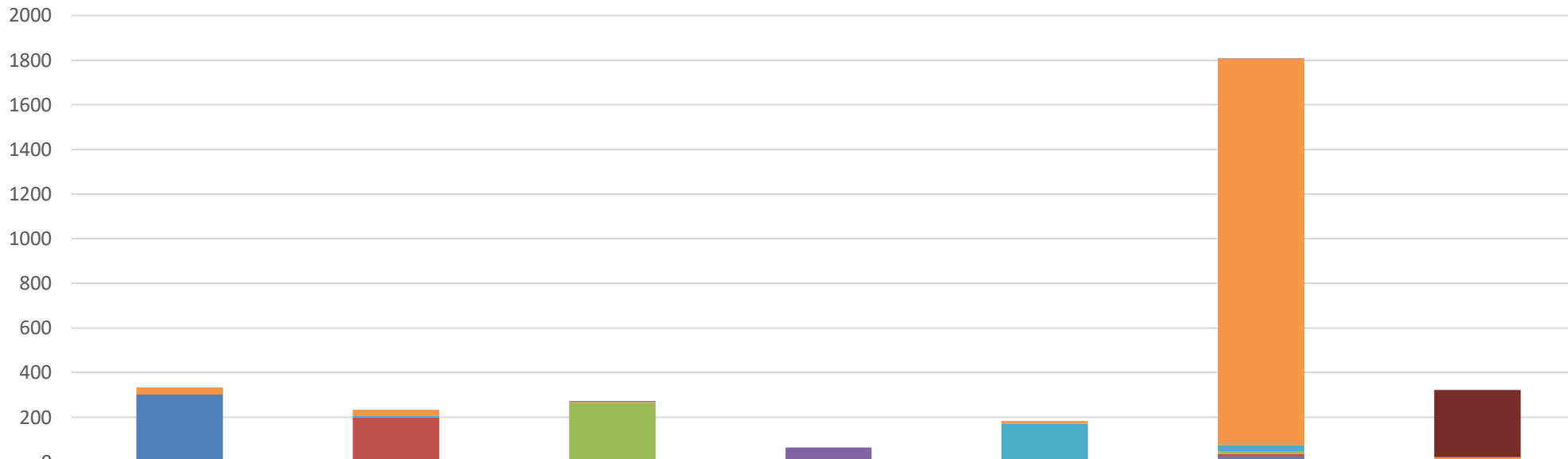
- Varhaiskasvatuksen palvelusetelin käyttö on laajentunut vahvasti tarkastelujaksolla, mutta kasvuvauhti on hieman hidastunut viime vuosina. Vuonna 2023 palvelusetelin käyttö kasvoi Tampereella ja Nokiolla.
- Tällä hetkellä palveluseteli on käytössä kuudessa kaupunkiseudun kunnassa.
- Tilanne on 31.12.

Palvelusetelien käyttö kunnittain

TAMPEREEN
KAUPUNKISEUTU

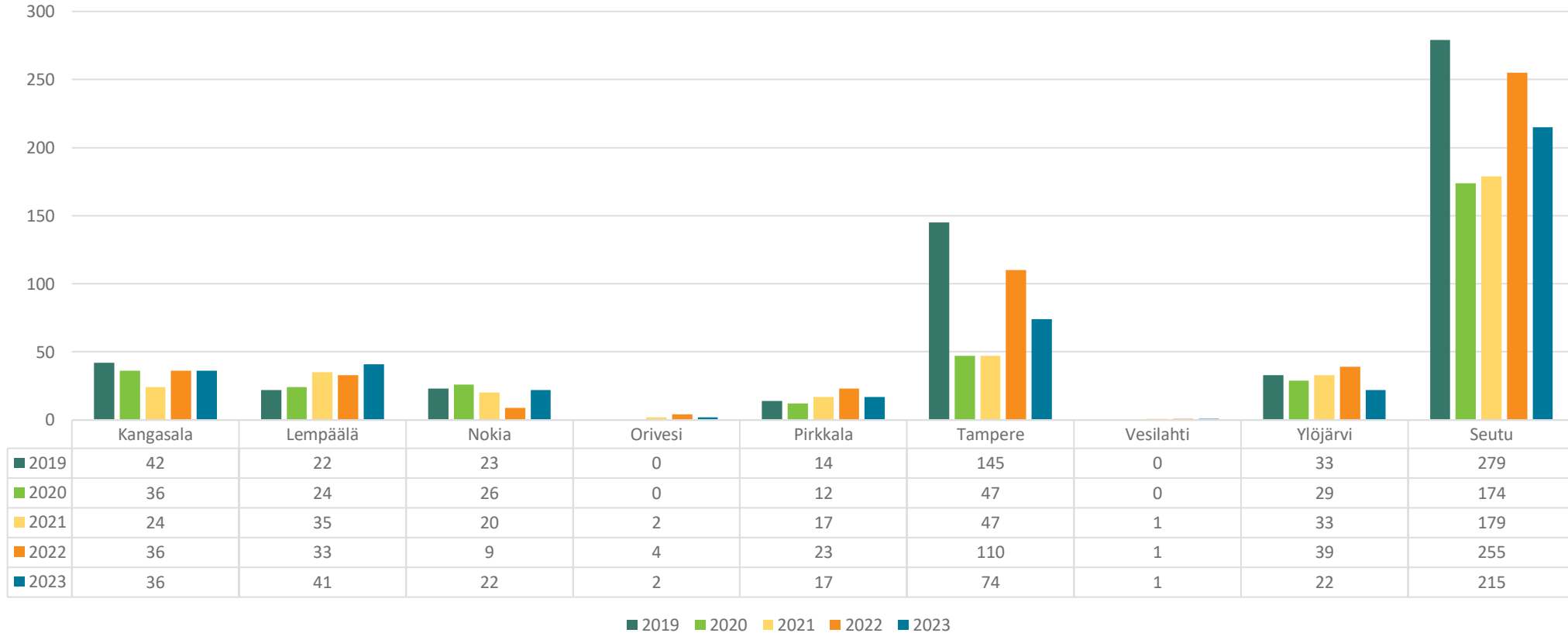
	Kangasala	Lempäälä	Nokia	Orivesi	Pirkkala	Tampere	Ylöjärvi
Ylöjärvi	0	0	2	0	0	1	301
Tampere	31	24	5	0	12	1730	22
Pirkkala	0	10	2	0	168	26	0
Orivesi	1	0	0	64	0	0	0
Nokia	0	0	263	0	3	15	0
Lempäälä	0	199	0	0	0	10	0
Kangasala	301	0	0	1	0	24	0

- Kuviossa esitetään, miten palveluseteliasiakkaat hakevat palveluita eri kunnissa sijaitsevista palvelusetelipäiväkodeista.
- Sarakkeissa on tiedot asiakkaan asuinkunnan ja riveillä on tiedot palvelusetelipäiväkodin sijaintikunnan mukaan.
- Yhtenäinen kaupunkiseudun palvelusetelin sääntökirja mahdollistaa joustavan hakeutumisen palveluiden piiriin kuntarajasta riippumatta.

Toisella paikkakunnalla varhaiskasvatuksessa olevat lapset, palvelusetelit ja seutusopimukset

TAMPEREEN KAUPUNKISEUTU

- Kuviossa esitetään varhaiskasvatuspalveluiden käyttö yli kuntarajan lapsen kotikunnan mukaan.
- Palvelusetelit muodostavat noin 75 % vuoden 2023 kuntarajat ylittävästä käytöstä.
- Palveluiden käyttö yli kuntarajojen on ollut pääosin kasvusuunnassa.

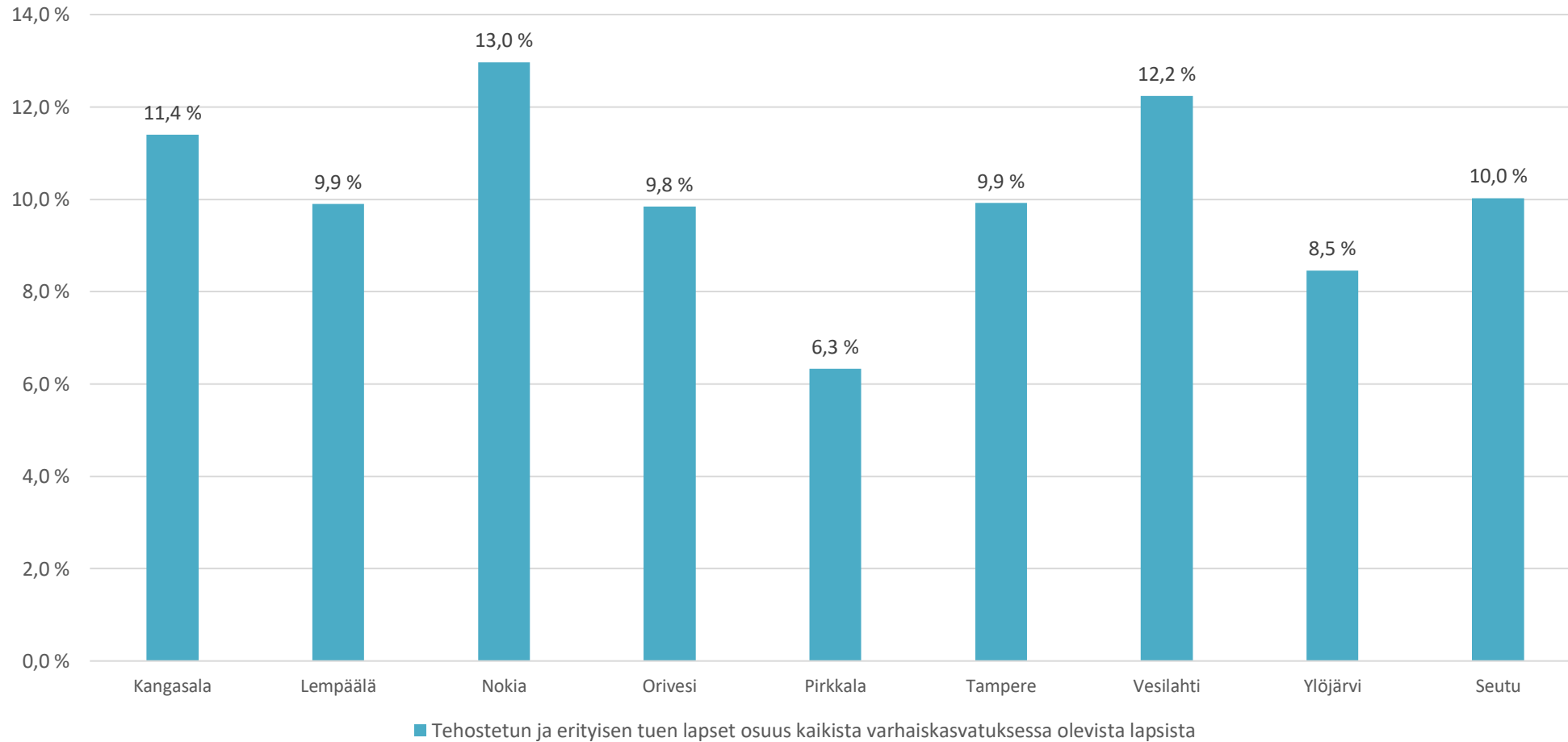

Tehostettu ja erityinen tuki sekä kasvun ja oppimisen tuki

Tehostetun ja erityisen tuen lasten ja erityistä tai kasvun ja oppimisen tukea tarvitsevien lasten osuus

TAMPEREEN
KAUPUNKISEUTU

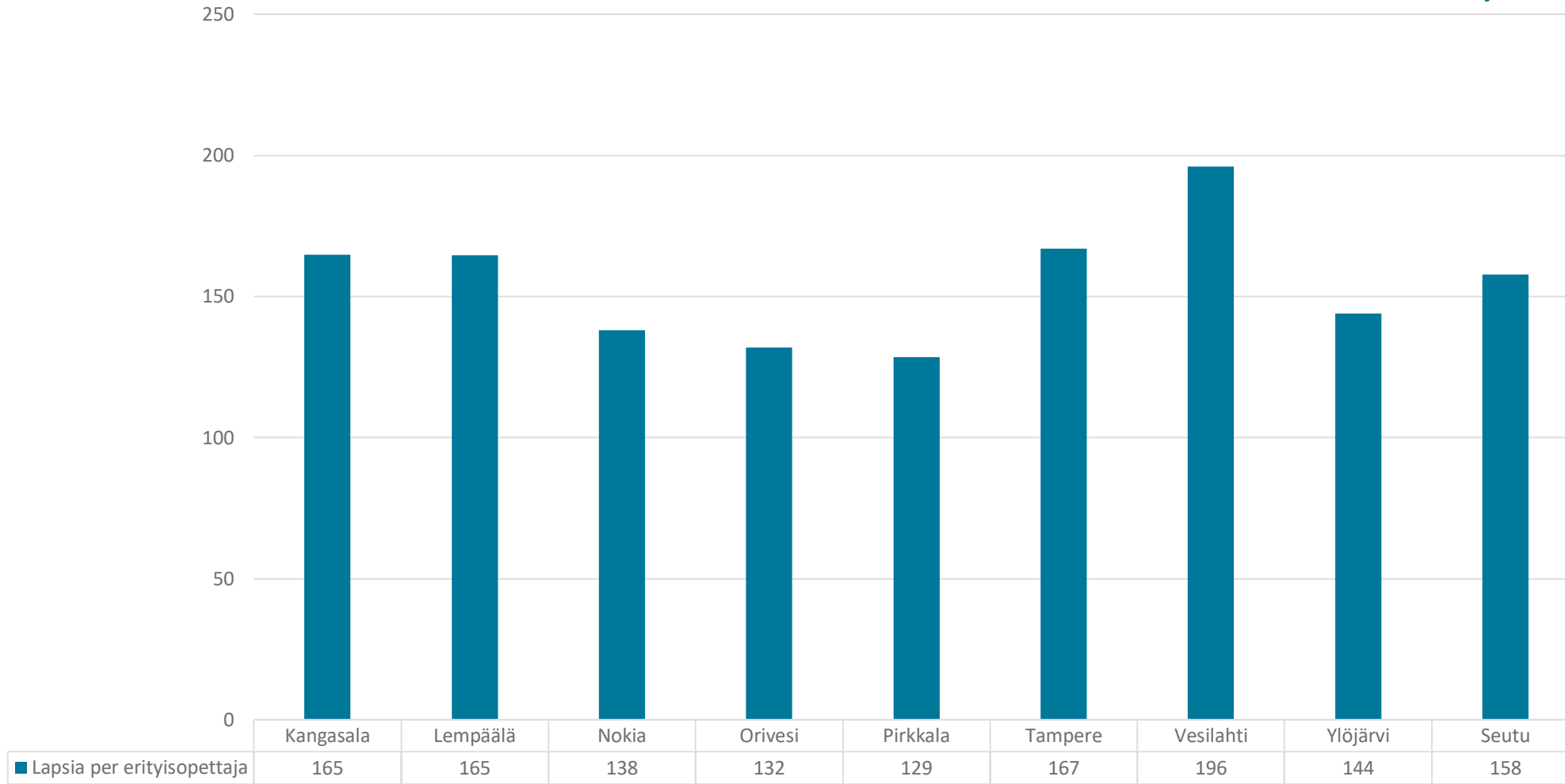

- Yllä kuviossa esitetään lasten osuus, jotka ovat tehostetun ja erityisen tuen tai kasvun ja oppimisen tukitoimien piirissä.
- Lukumääriin sisältyy lapset, joille on osoitettu lisäresursseja tuen järjestämiseksi.
- Tarkastelussa ovat kaikki varhaiskasvatuspalveluita saavat lapset.

Varhaiskasvatuksessa olevia lapsia erityisopettajaa kohden

TAMPEREEN
KAUPUNKISEUTU

- Yllä olevassa kuviossa on varhaiskasvatuksen piirissä olevien lasten määrä erityisopettajaa kohden.
- Varhaiskasvatuksessa oleviin lapsiin on laskettu mukaan sekä kunnallisessa että yksityisessä toiminnassa olevat lapset.

Taloudellisuus

Kustannuslaskelmien taustatiedot

Kustannusvertailuosiossa esitetään kustannuksia laskennallista lasta kohden

- Laskennallisen lapsen kertoimet ja laskentatapa on selostettu vertailun alkuosan [diassa](#).
- Varhaiskasvatuksen kustannuksilla tarkoitetaan tässä vertailussa kattavasti kaikkia palveluiden järjestämiseen liittyviä kustannuksia.
- Tästä poiketen päiväkotien ja perhepäivähoidon kustannuksilla tarkoitetaan kyseisten toimintayksiköiden tai hoitomuodon suoria kustannuksia, joista puuttuu tiettyjä kustannuslajeja koko varhaiskasvatukseen nähden.
- Ratkaisulla on haluttu muodostaa päiväkotien kustannuksista vertailukelpoiset palvelusetelikustannuksiin nähden.

Varhaiskasvatuksen kustannukset

- Kaikki päiväkotien ja perhepäivähoidon toimintayksiköiden kustannukset
- Yleis-, talous- ja henkilöstöhallinnon kustannukset
- Erityisvarhaiskasvatuksen kustannukset
- Varhaiskasvatuksen hallinnon kustannukset
- Osuus sivistyspalveluiden kustannuksista

Päiväkotien tai perhepäivähoidon kustannukset

- Kaikki päiväkotien ja perhepäivähoidon toimintayksiköiden kustannukset
- Yleis-, talous- ja henkilöstöhallinnon kustannukset

Kustannuksen taustaa (1/2)

Yleisperiaatteet

- Kustannukset esitetään laskennallista kohden, jolloin varhaiskasvatuksen kustannukset jaetaan laskentaperusteet-dialla esitetyillä kertoimilla painotetuilla lapsimäärillä.
- Lapsimäärät lasketaan 10 kuukauden keskiarvon perusteella (kesäkuukaudet eivät ole mukana laskennassa).
- Seuraavaksi käydään läpi menolajien kustannuksiin liittyvät erityispiirteet.

Muut menot

- Muut menot sisältävät kaikki ne kustannukset, joita ei ole eritelty alla olevissa kohdissa.
- Niihin kuuluu mm. tarvike-, tavara-, tietotekniikka-, koulutus-, yms. kustannuksia.
- Ne sisältävät myös toimialan hallinnon, lautakuntatyön, varhaiskasvatuksen johdon ja hallinnon vyörytyserien kustannukset.
- Näiden menojen laskentaperusteet poikkeavat toisistaan jonkin verran riippuen siitä miten kunta on järjestänyt hallintonsa tai sisäisten erien kohdentamisen.

Tilavuokrat

- Kuntien välisiin eroihin vaikuttaa palveluverkon rakenne, kiinteistöihin tehdyt investoinnit ja korjausvelan taso, mahdolliset siirtokelpoiset tilaratkaisut sekä kunnan sisäisten vuokrien periaatteet.

Kustannuksen taustaa (2/2)

Ateriapalvelut

- Ateriapalveluiden kustannuksiin vaikuttaa kunnittain vaihtelevat aterioiden tuotteistamisperiaatteet, kiinteistökanta ja toisistaan poikkeavat järjestämismallit. Näistä syistä luvut eivät ole suoraan verrannollisia.

Puhtaanapitopalvelut

- Puhtaanapitopalvelut sisältävät kiinteistön siisteyteen liittyvien toimintojen kustannukset.

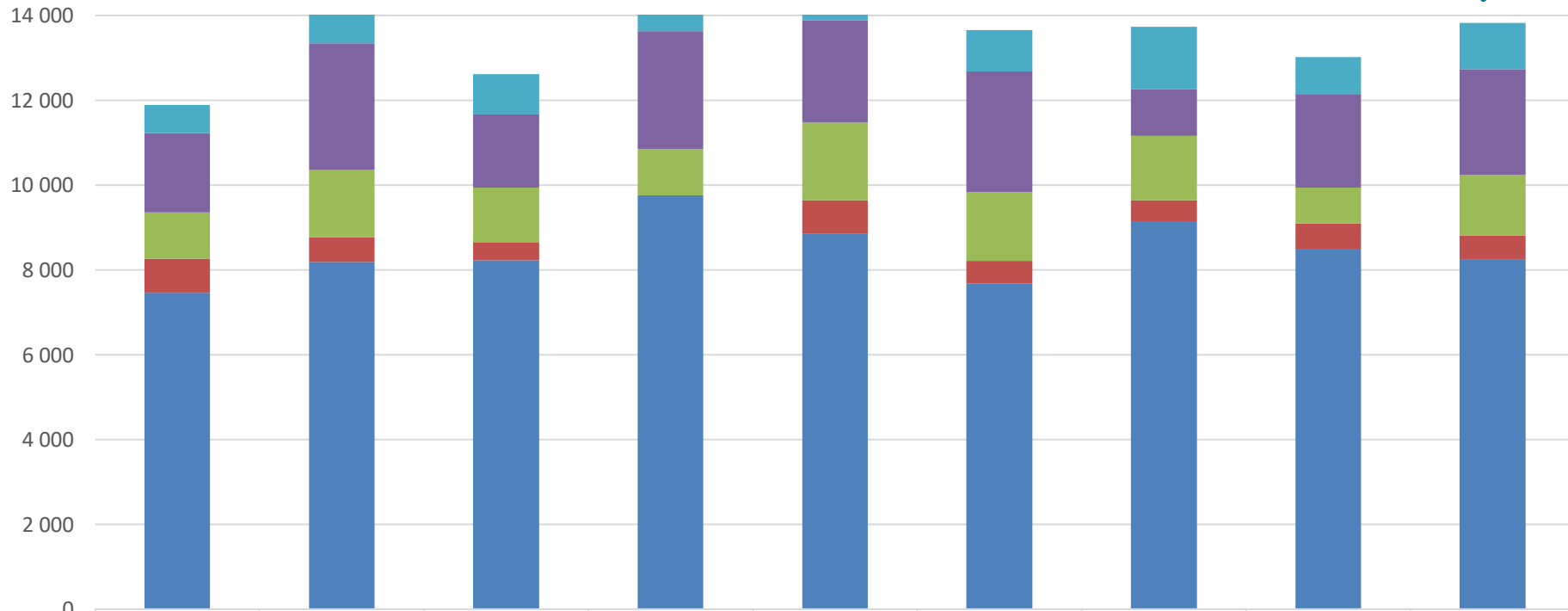
Henkilöstökulut

- Henkilöstökustannukset sisältävät varhaiskasvatuksen toimintayksiköiden kasvatus- ja hoitohenkilöstön henkilöstökulut.
- Henkilöstökulut ovat parhaiten vertailukelpoiset.

Varhaiskasvatuksen kustannukset laskennallista lasta kohden 2023

TAMPEREEN KAUPUNKISEUTU

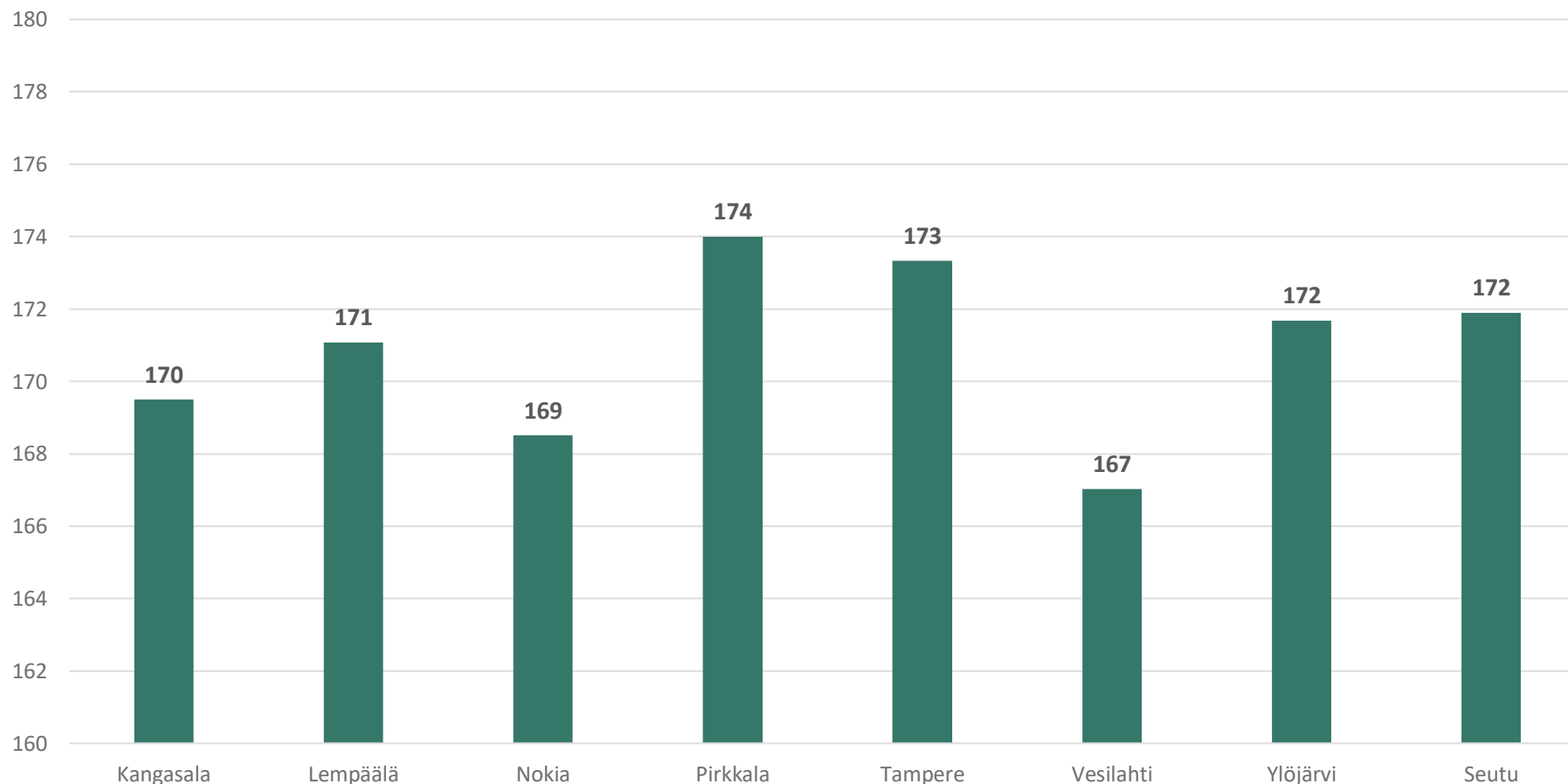
	Kangasala	Lempäälä	Nokia	Orivesi	Pirkkala	Tampere	Vesilahti	Ylöjärvi	Seutu
Muut menot	657	2 020	944	1 305	2 462	972	1 463	872	1 091
Tilavuokrat	1 875	2 987	1 735	2 785	2 419	2 843	1 109	2 200	2 489
Ateriapalvelut	1 088	1 575	1 283	1 090	1 823	1 627	1 516	851	1 433
Puhtaanapitopalvelut	804	583	430	0	795	535	501	591	568
Henkilöstökulut	7 467	8 198	8 228	9 764	8 856	7 683	9 151	8 510	8 247
Yhteensä	11 891	15 362	12 619	14 944	16 355	13 660	13 740	13 022	13 827

- Kuvioon on koottu varhaiskasvatuksen kustannukset laskennallista (yli 3-vuotiasta) lasta kohden. Tiedoissa on mukana sekä päiväkotihoito että perhepäivähoito.

Keskimääräiset hoitopäivät lasta kohden päiväkotihoidossa

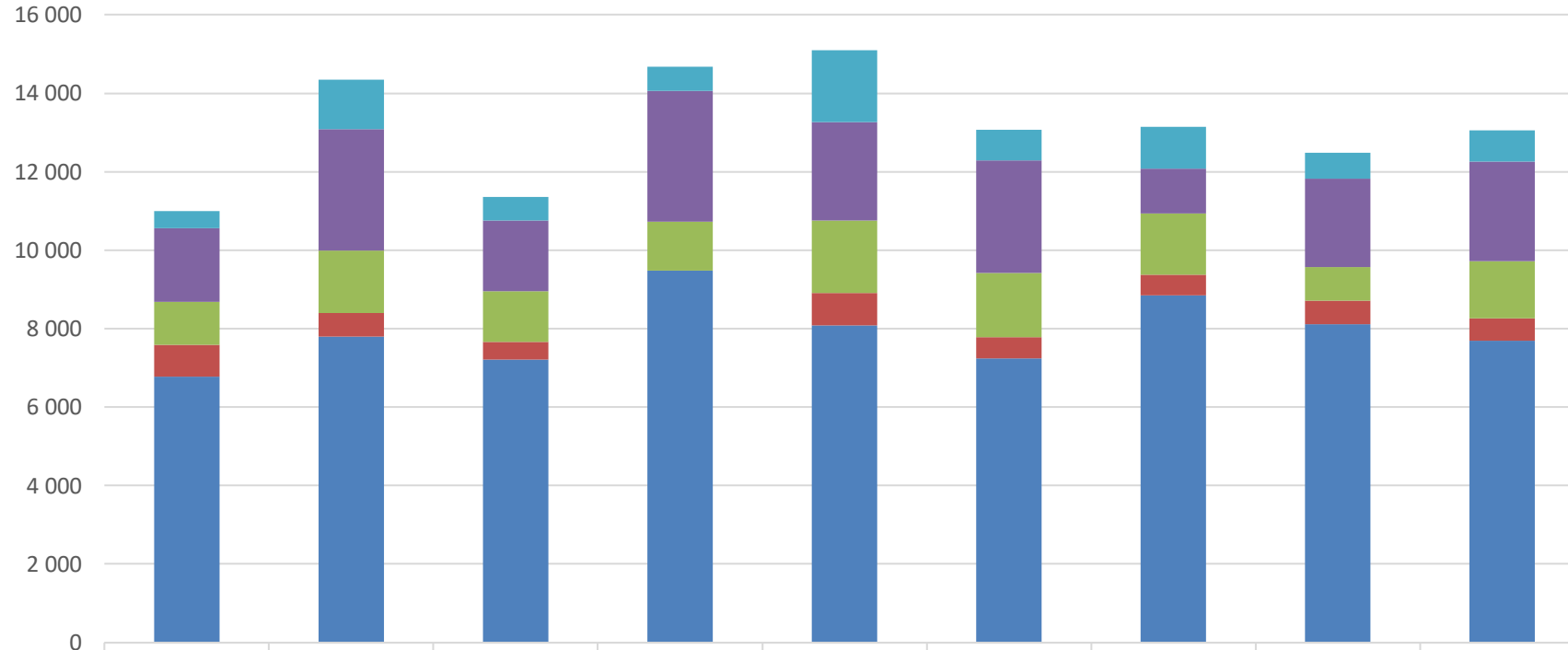
TAMPEREEN
KAUPUNKISEUTU

- Kuviossa havainnollistetaan montako päivää vuodessa päiväkodeissa olevat lapset osallistuvat keskimäärin varhaiskasvatukseen.
- Seudullisesti hoitopäivien lukumäärä on kasvanut edeltävästä vuodesta 9 päivällä ja on palannut koronapandemiaa edeltävälle tasolle.

Päiväkotien kustannukset laskennallista lasta kohden 2023

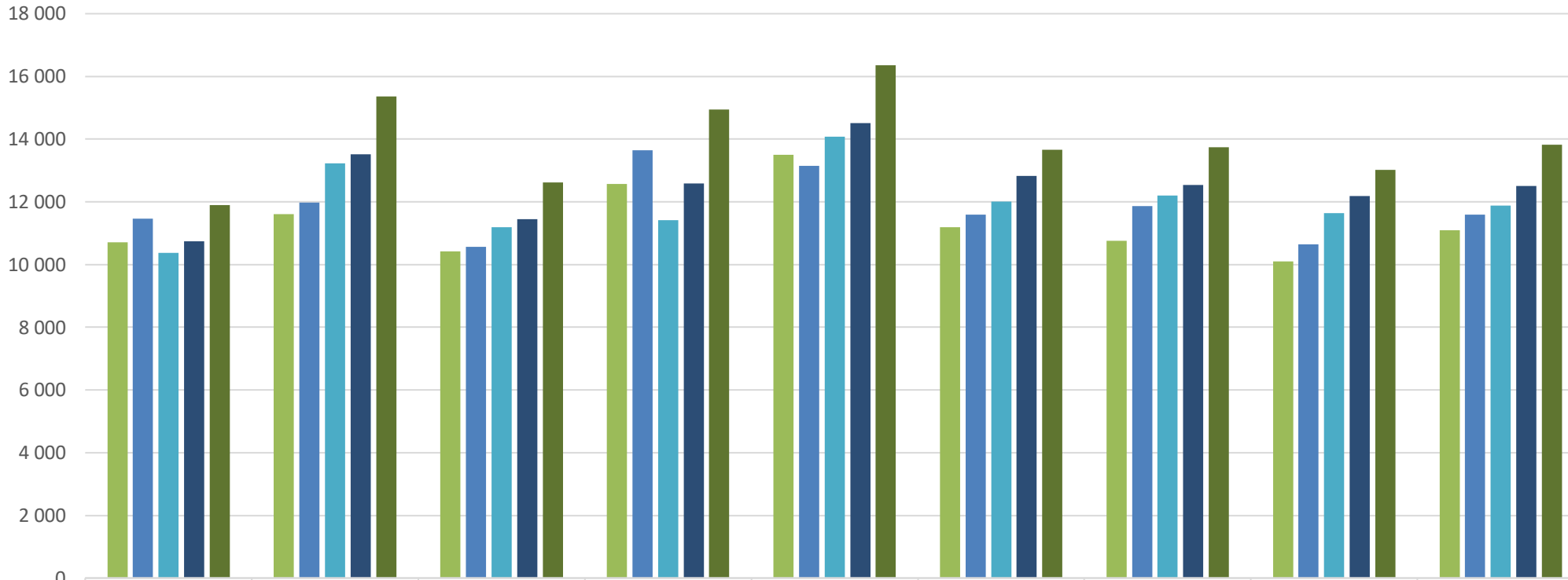

	Kangasala	Lempäälä	Nokia	Orivesi	Pirkkala	Tampere	Vesilahti	Ylöjärvi	Seutu
Muut menot	434	1 271	608	619	1 831	784	1 060	658	804
Tilavuokrat	1 888	3 096	1 797	3 330	2 508	2 871	1 146	2 253	2 539
Ateriapalvelut	1 090	1 591	1 302	1 248	1 855	1 635	1 566	853	1 446
Puhtaanapitopalvelut	810	604	445	0	824	540	518	605	579
Henkilöstökulut	6 778	7 789	7 209	9 480	8 076	7 241	8 855	8 108	7 690
Yhteensä	11 000	14 352	11 362	14 677	15 094	13 071	13 144	12 476	13 059

- Kunnallisten päiväkotien kustannukset laskennallista (yli 3-vuotiasta) lasta kohtaan muodostuvat toimintayksiköiden kustannuksissa. Luvuissa ei ole huomioitu varhaiskasvatuksen tai sivistyspalveluiden johdon kustannuksia.
- Muihin menoihin kuitenkin sisältyy yleis-, talous- ja henkilöstöhallinnon kustannukset

Varhaiskasvatuksen kustannusten muutos

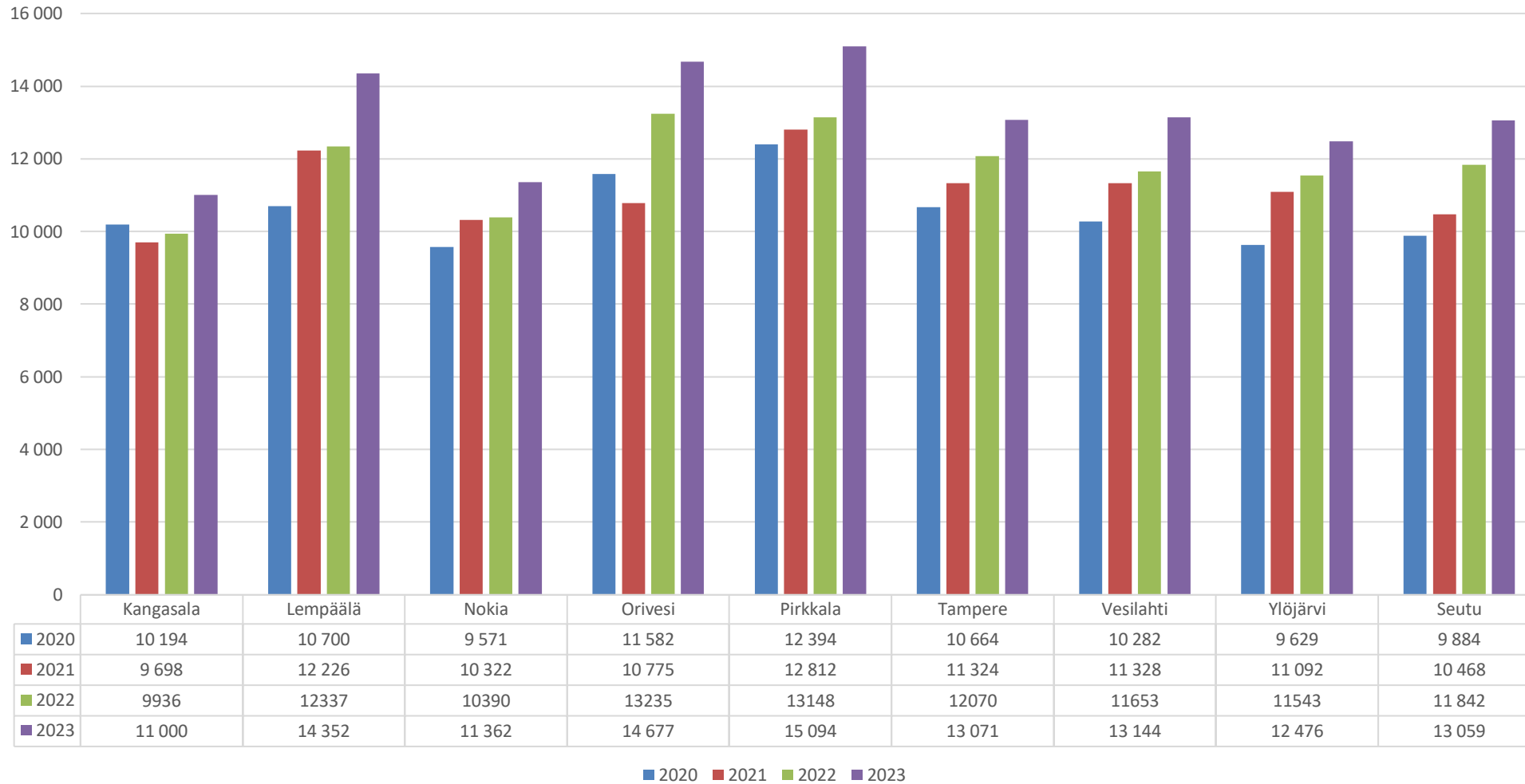
	Kangasala	Lempäälä	Nokia	Orivesi	Pirkkala	Tampere	Vesilahti	Ylöjärvi	Seutu
■ 2019	10 712	11 616	10 417	12 577	13 506	11 186	10 751	10 097	11 090
■ 2020	11 458	11 984	10 561	13 647	13 144	11 594	11 861	10 639	11 585
■ 2021	10 375	13 230	11 184	11 410	14 074	12 007	12 201	11 634	11 887
■ 2022	10 735	13 518	11 445	12 590	14 506	12 830	12 546	12 185	12 503
■ 2023	11 891	15 362	12 619	14 944	16 355	13 660	13 740	13 022	13 827

■ 2019 ■ 2020 ■ 2021 ■ 2022 ■ 2023

- Kuviossa esitetään laskennallista lasta kohden olevien kustannusten kehittyminen.
- Seudun keskimääräiset kustannukset ovat nousseet. Nousua selittää etenkin henkilöstömenojen kasvu.

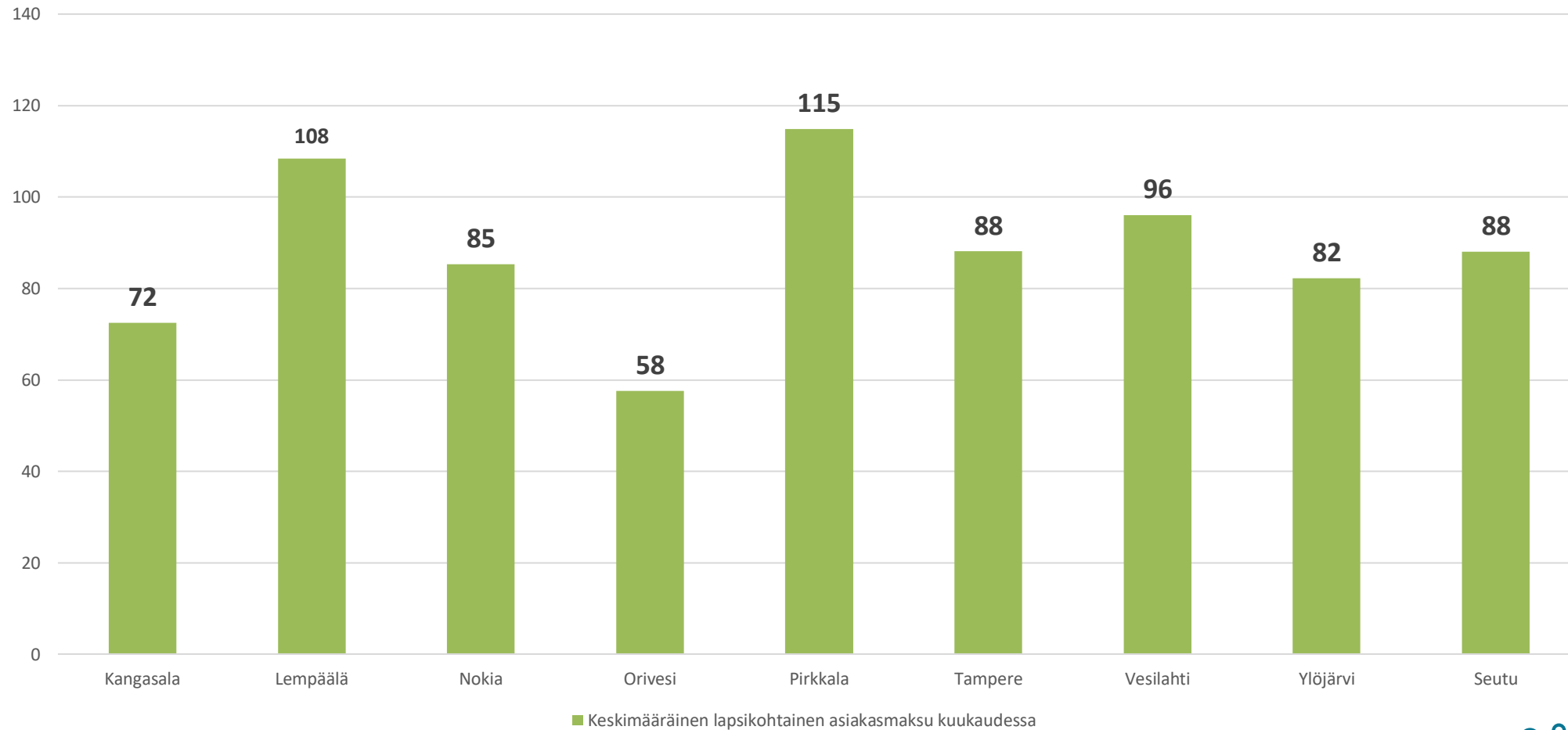
Päiväkotien laskennallisen lapsen kustannuksen kehitys

- Kunnallisten päiväkotien kustannukset laskennallista (yli 3-vuotiasta) lasta kohtaan muodostuvat toimintayksiköiden kustannuksissa. Luvuissa ei ole huomioitu varhaiskasvatuksen tai sivistyspalveluiden johdon kustannuksia.
- Muihin menoihin kuitenkin sisältyy yleis-, talous- ja henkilöstöhallinnon kustannukset

Keskimääräinen lapsikohtainen asiakasmaksutulo

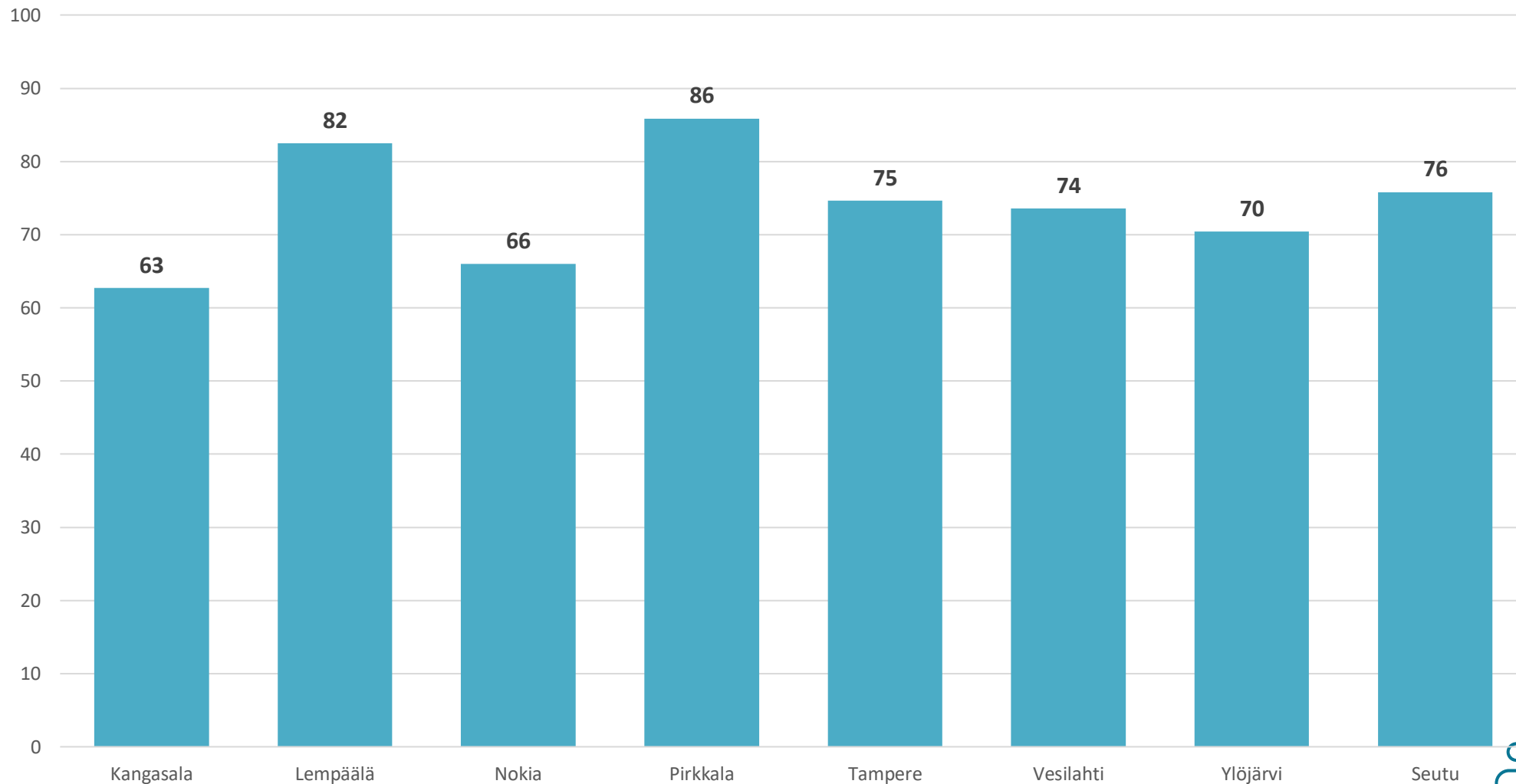

- Asiakasmaksutulo määräytyy perheen tulojen, varhaiskasvatuksessa olevien lasten lukumäärän ja palvelujen käyttömäärän mukaisesti.
- Kuntien välillä on melko suuria eroja keskimääräisessä asiakasmaksutulossa.
- Keskimäärin asiakasmaksutulot huomattavasti edellisvuodesta, - 18€ per lapsi / kk.

Ikävakioidun toteutuneen hoitopäivän hinta

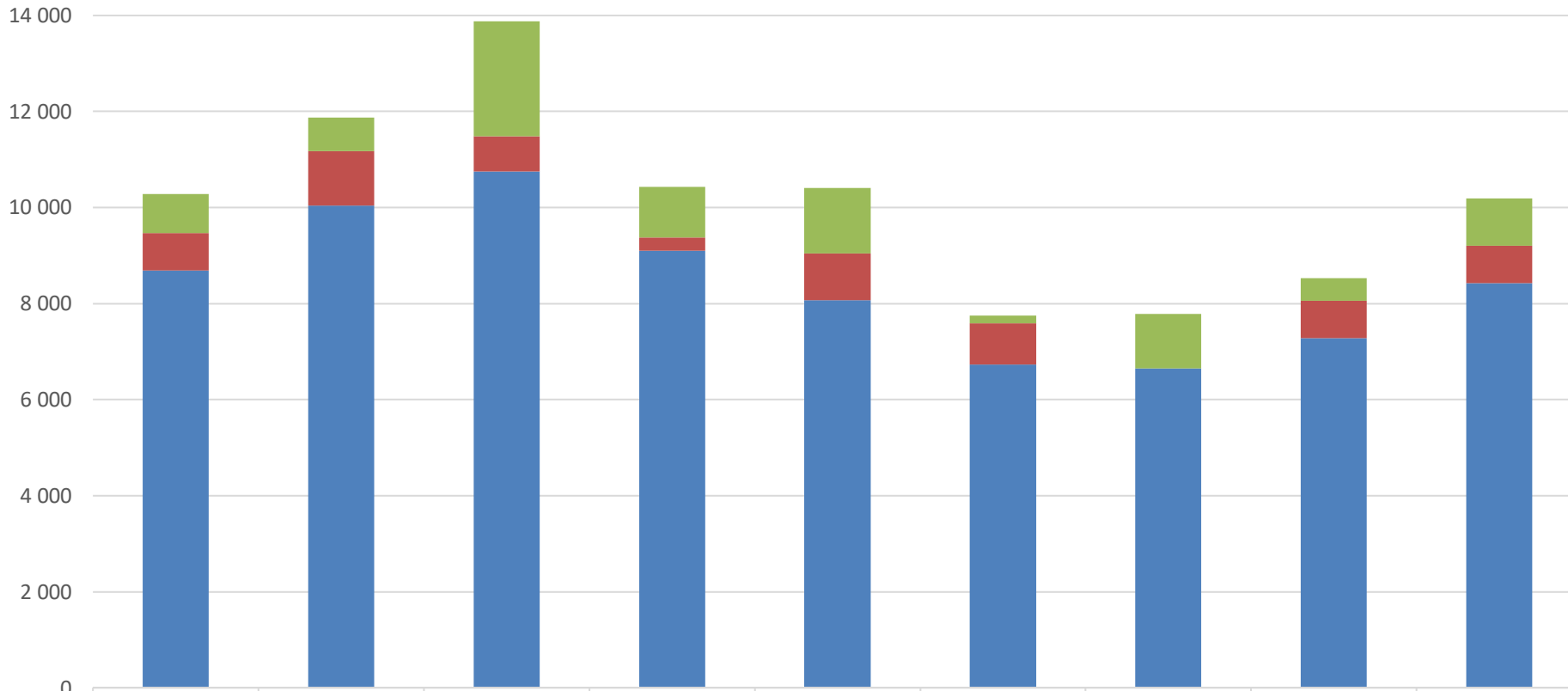
TAMPEREEN
KAUPUNKISEUTU

- Kuvioon koottu ikävakioidun hoitopäivän hinta kuvaa yhden yli 3-vuotiaan lapsen päiväkotipäivän järjestämisen kustannusta.
- Keskimääräinen hinta nousi edellisestä vuodesta 3 eurolla.

Perhepäivähoidon laskennalliset kustannukset lasta kohden 2023

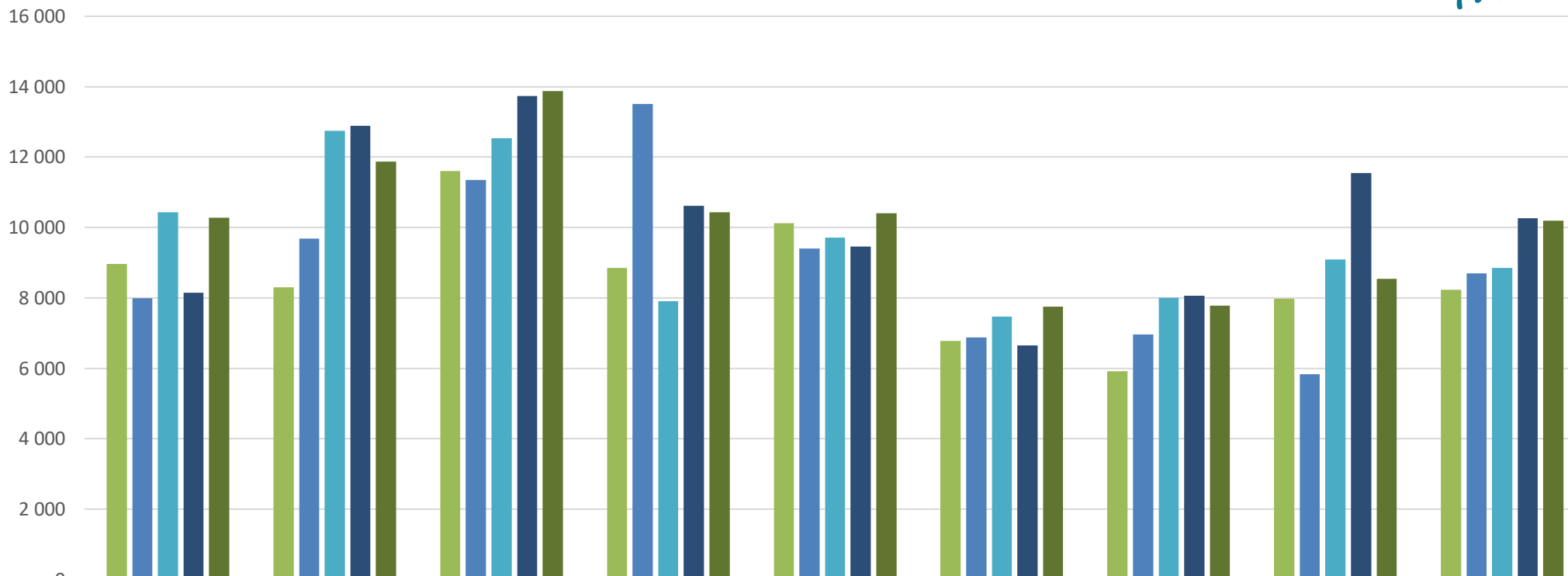

	Kangasala	Lempäälä	Nokia	Orivesi	Pirkkala	Tampere	Vesilahti	Ylöjärvi	Seutu
Muut menot	807	694	2 397	1 055	1 362	157	1 134	469	993
Kustannusten korvaukset	779	1 137	732	282	967	865	0	778	771
Henkilöstökulut	8 694	10 042	10 748	9 098	8 073	6 730	6 649	7 287	8 430
Yhteensä	10 280	11 873	13 878	10 435	10 402	7 751	7 783	8 535	10 194

- Perhepäivähoidon kustannukset on laskettu samoilla ikäkertoimilla kuin päiväkotihoidossa.
- Hoitomuodon kustannuksissa on eroja kuntien välillä. Osa eroista voi selittyä toisistaan poikkeavilla käyttöasteilla tai toiminta- ja palkkausmalleilla.

Perhepäivähoidon kustannusten muutos

	Kangasala	Lempäälä	Nokia	Orivesi	Pirkkala	Tampere	Vesilahti	Ylöjärvi	Seutu
2019	8 971	8 299	11 601	8 852	10 127	6 778	5 916	7 979	8 229
2020	7 993	9 678	11 346	13 515	9 401	6 877	6 966	5 837	8 699
2021	10 434	12 748	12 532	7 899	9 718	7 461	8 002	9 087	8 853
2022	8 151	12 883	13 735	10 621	9 453	6 653	8 057	11 548	10 259
2023	10 280	11 873	13 878	10 435	10 402	7 751	7 783	8 535	10 194

2019 2020 2021 2022 2023

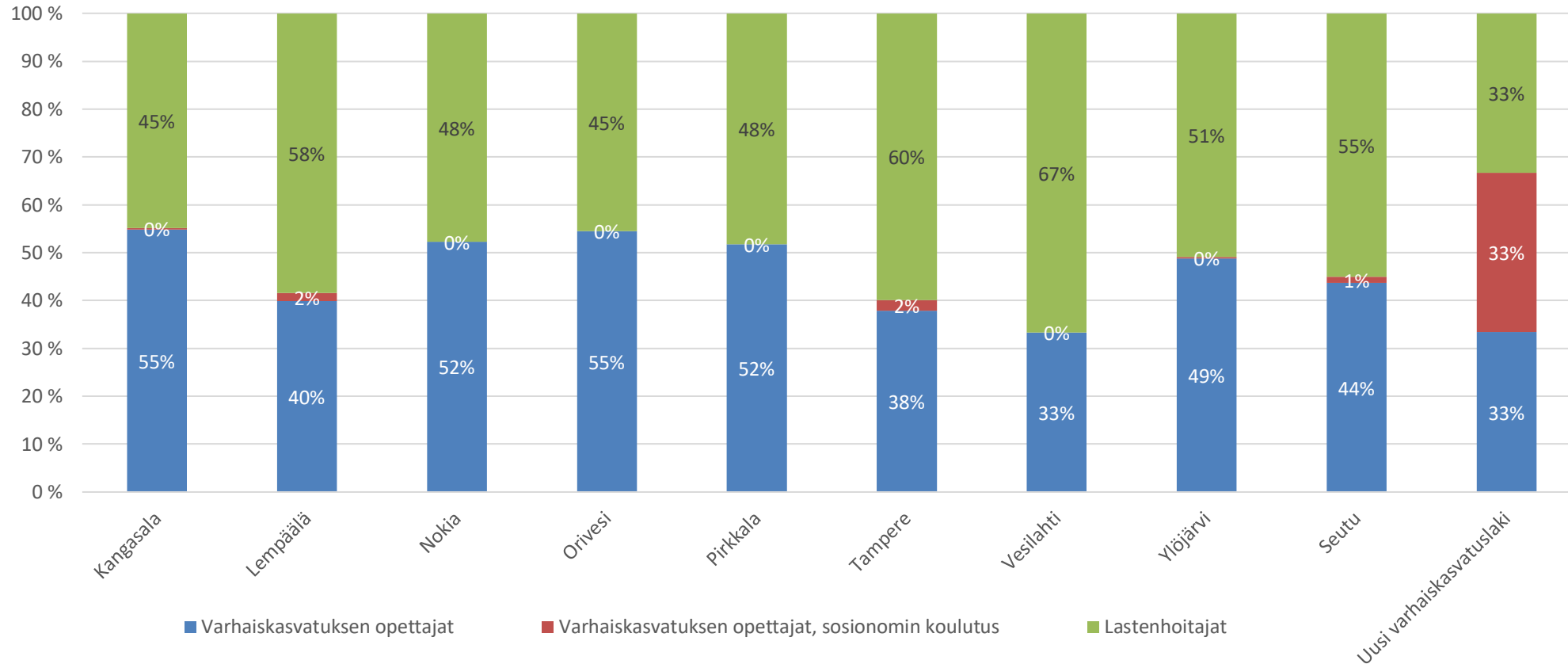
- Perhepäivähoidon määrät ovat useimmissa kunnissa alhaiset, joten vuotuiset kustannustason vaihtelut voivat olla huomattavia.

Henkilöstö

Kasvatus-, opetus- ja hoitohenkilöstön jakauma ammattinimikkeittäin

TAMPEREEN KAUPUNKISEUTU

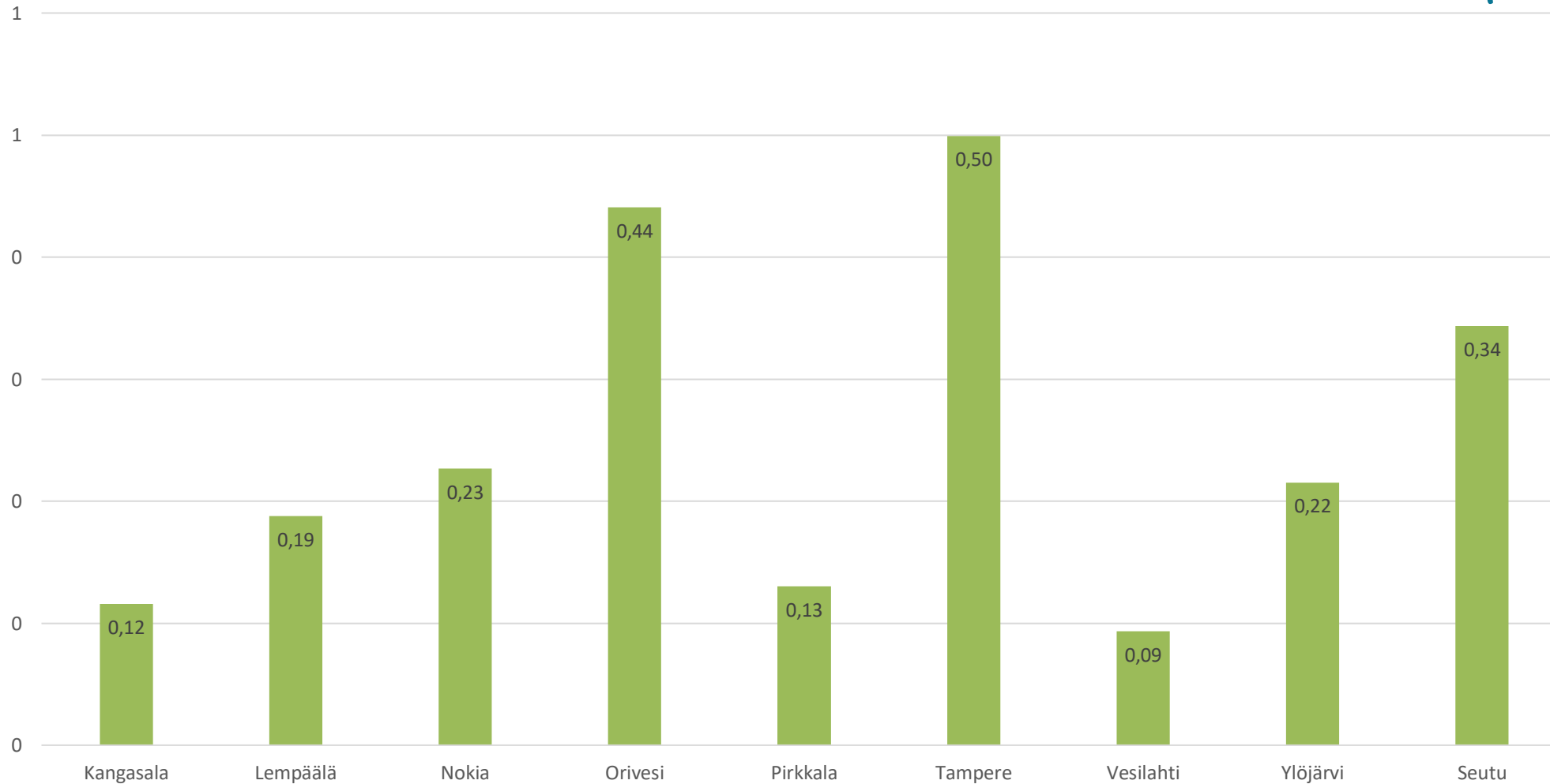

- Uuden varhaiskasvatuslain mukaan vuoden 2030 alusta lukien kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä toimivasta henkilöstöstä vähintään kahdella kolmasosalla tulee olla varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin kelpoisuus, josta vähintään puolella varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuus. Muilla tulee olla vähintään varhaiskasvatuksen lastenhoitajan kelpoisuus.
- Nykyisellä henkilöstörakenteella seudulla tarvitaan n. 550 varhaiskasvatuksen sosionomia tai opettajaa lisää. Tällöin lastenhoitajien tarve vähenisi n. 550 työntekijällä.

TVT-laitteiden määrä lasta kohde

TAMPEREEN
KAUPUNKISEUTU

- Taulukossa esitetään tv-t-laitteiden määrä lasta kohden
- Sisältää lasten käytettävissä olevat tabletit, tietokoneet ja pedagogiset digilaitteet
- Määrissä on paljon kuntakohtaista vaihtelua

Yhteenveto

- Varhaiskasvatusikäisten lasten määrä kasvoi hieman. Nousu selittyy Tampereen varhaiskasvatusikäisten ikäluokkamutoksilla.
- Syntyvyys koko maassa laski edelleen edellisvuodesta ja tämä näkyi myös varhaiskasvatusikäisten määrässä etenkin seutukunnissa. Syntyvyyden laskua tasoittaa seudullinen muuttovoitto, ja Tampereen osalta kasvava maahanmuutto.
- Osallistumisaste varhaiskasvatuspalveluihin pysyi viime vuoden tasolla. Palvelutarvetta lisää kuitenkin alle 3 -vuotiaiden osallistuminen varhaiskasvatukseen, joka on kasvanut viime vuosina huomattavasti.
- Varhaiskasvatuksen kustannustaso nousi edelliseen vuoteen nähden. Nousua selittää henkilöstömenojen kasvu sekä palkkaratkaisun että henkilöstötarpeen kasvun myötä. Myös tukipalveluiden ml. ateriapalveluiden hinnat nousivat inflaatiokehityksen johdosta.
- Toteutuneen hoitopäivän hinta nousi edelliseen vuoteen nähden vaikkakin toteutuneet hoitopäivät kasvoivat selvästi edelliseen vuoteen verrattuna.
- Keskimääräinen lapsikohtainen asiakasmaksu laski huomattavasti edelliseen vuoteen verrattuna uudistuneen asiakasmaksulain johdosta.
- Palvelusetelin käyttö on tasaantunut viime vuosina ja seudullinen kasvu selittyy Tampereen uusilla yksiköillä.

Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset kunnittain

Kangasala

Johtopäätökset

- Lasten määrä varhaiskasvatuksessa on edelleen laskussa, mutta laskua ei ole tapahtunut yhtä paljon kuin edellisinä vuosina
- Osallistumisaste varhaiskasvatuspalveluihin on seudullista keskiarvoa korkeampi (86%), erityisesti alle 3 –vuotiaiden osallistumisaste on kasvanut
- Yli puolet (60%) varhaiskasvatuspalvelujen piirissä olevista lapsista on kunnallisissa päiväkodeissa
- Palvelusetelin piirissä olevien lasten määrä on edellisvuoden tasolla (333 lasta).
- Erityisen ja tehostetun tuen piirissä olevine lasten määrä on seutukunnallista keskiarvoa korkeampi. Erityisopettajalla on enemmän lapsia vastuullaan kuin seutukunnallisesti.
- Varhaiskasvatuspalvelua järjestetään Kangasalalla (11 000€) seutukunnallista keskiarvoa edullisemmin (13 002€).

Toimenpide-ehdotukset

- Tuen järjestelyjä ja resurssointia tulee kehittää edelleen, jotta lapsi saa tarvitsemansa tuen varhaiskasvatuksessa
- Henkilöstön palkkakehitykseen tulee kiinnittää erityistä huomiota
- Varhaiskasvatuksen henkilöstön rekrytointiin tulee kiinnittää huomioita, jotta kelpoista henkilökuntaa saadaan rekrytoitua.
- Henkilöstön rakennemuutosta jatketaan.
- Tvt –laitteita tulee yksiköissä olla riittävästi pedagogisessa käytössä.

Lempäälä

Johtopäätökset

- Lasten määrä varhaiskasvatuksessa on laskenut pidemmällä aikavälillä, samaan aikaan kuitenkin osallistumisaste on jatkanut nousuaan.
- 5-vuotiaiden osallistumisaste on noussut 4% vuoteen 2022 nähden.
- Palvelusetelillä varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä on jatkanut kasvuaan.
- Tukea tarvitsevien lasten määrä on Lempäälässä seudun viidenneksi alhaisin.
- Varhaiskasvatuspalveluiden tuotantokustannukset ovat kasvaneet vuoteen 2022 nähden, johtuen yleisten kustannusten (palkkamenot, ruoka, sähkö jne.) noususta
- Keskimääräinen asiakasmaksu lasta kohden kuukaudessa on seudun toiseksi korkein.

Toimenpide-ehdotukset

- Työnantajan veto- ja pitovoimatekijöihin tulee kiinnittää huomiota myös tulevaisuudessa, jotta vuoden 2030 lain edellyttämä henkilöstörakenne pystytään turvaamaan.
- Varmistamalla laadukkaat rekrytointiprosessit, turvaamme kelpoisuusehdot täyttävän henkilöstön saatavuuden.
- Yleinen tuki = laadukas kokopäiväpedagoginen arki. Varmistamme laadukkaan kokopäiväpedagogisen arjen toteutumisen varhaiskasvatuksessa. Laadukkaalla kokopäiväpedagogiikalla luodaan hyvä pohja tuen rakenteiden jatkokehittämiselle.

Nokia

Johtopäätökset

- Varhaiskasvatuspalvelun piirissä olevien lasten määrän lasku jatkui aiempien vuosien tapaan, vaikka vuonna 2022 lasten määrä poikkeuksellisesti hieman kasvoi. Palvelun piirissä olevien lasten määrän vähentyminen johtuu pääsääntöisesti syntyvyyden laskusta.
- Osallistumisaste varhaiskasvatuspalveluun on Nokialla seudullista keskiarvoa korkeampi (88 %) ja kasvoi edellisetä vuodesta 10 % : lla.
- Yli puolet (64 %) varhaiskasvatuspalvelun piirissä olevista lapsista on kunnallisissa päiväkodeissa.
- Palvelusetelin piirissä olevien lasten määrä kasvoi huomattavasti vuoteen 2022 verrattuna, koska vuoden 2023 alussa toimintansa aloittivat kaksi uutta yksityistä päiväkotia. Valtaosa palvelusetelitoiminnan piirissä olevista lapsista (97 %) on varhaiskasvatuksessa Nokialla.
- Tehostetun ja erityisen tuen piirissä olevien lasten määrä on Nokialla seutukunnallista keskiarvoa korkeampi. Myös erityisopettajaresurssi Nokialla on seudullista keskiarvoa parempi.
- Varhaiskasvatuspalvelu tuotetaan Nokialla päiväkodeissa (11 362 €) huomattavasti seutukunnallista keskiarvoa edullisemmin (13 002 €).

Perhepäivähoito Nokialla (13 878 €) on seudullisesti (10 118 €) verrattuna kallista, mikä johtuu varakotijärjestelmästä.

Toimenpide-ehdotukset

- Varhaiskasvatuksen henkilöstörakenteen muutosta jatketaan, jotta lakisääteinen henkilöstömitoitus saadaan toteutettua vuoteen 2030 mennessä. 2023 varhaiskasvatuksen henkilöstöstä opettajia oli 52 %, lastenhoitajia 48 %.
- Varhaiskasvatuksen sosionomien rekrytoinnin valmistelu aloitetaan tehtäväkuvan laatimisella.
- Perhepäivähoidon varahoidon järjestämistapaa kehitetään toimintavuoden 2024-25 aikana.

Orivesi

Johtopäätökset

- Varhaiskasvatusikäisten lasten määrä on ollut Orivedellä laskusuunnassa vuodesta 2016.
- Varhaiskasvatukseen osallistumisaste on laskenut 1-5 vuotiailla viime vuodesta 7 %:lla, mutta alle 3-vuotiaiden osallistumisaste on vastaavasti noussut viime vuodesta 7 %:lla.
- Vuorohoitoa tarvitsevien lasten määrä on laskenut vuoden 2022 luvuista noin 40 %:lla.
- Varhaiskasvatuksen kustannukset laskennallista lasten kohden ovat kunnallisessa varhaiskasvatuksessa seudun 3. korkeimmat. Suurimmat kustannuserot seudun muihin kuntiin on päiväkotien kustannuksissa (seudun korkeimmat) ja henkilöstökuluissa, jotka ovat Orivedellä nousseet vuonna 2023.
- Keskimääräinen lapsikohtainen asiakasmaksu on jatkanut laskuaan ja se on edelleen seudun alhaisin.
- Tehostetun ja erityisen tuen piirissä olevien lasten osuus on Orivedellä seudun 3. alhaisin. Orivedellä työskentelevillä varhaiskasvatuksen erityisopettajilla on seudullisesti 3. vähiten lapsia vastuullaan.

Toimenpide-ehdotukset

- Varhaiskasvatustilanteen edellyttämää henkilöstörakenteen muutosta vuoteen 2030 mennessä tulee jatkaa, ja rekrytointiin tulee kiinnittää huomiota, että kelpoisia varhaiskasvatuksen opettajia ja –sosionomeja saadaan rekrytoitua.
- Vuorohoidon käyttöastetta tulee edelleen seurata ja mahdollisesti sen järjestämistä tarkastella tulevana vuosina.
- Päiväkotien täyttö- ja käyttöasteita voidaan seurata tarkemmin uuden eVaka-järjestelmän avulla.

Pirkkala

Johtopäätökset

Varhaiskasvatuspalveluiden piirissä olevien lasten määrä on vähentynyt edelleen. Suurin tekijä vähentymiseen on syntyvyyden lasku.

Osallistumisaste Pirkkalassa on seudun keskiarvon yläpuolella sekä alle 3 vuotiaissa (94%) että yli kolmevuotiaissa (69%)

Yksityisen varhaiskasvatuspalvelun osuus on 23 %

Palvelusetelin piirissä olevien lasten määrä on hieman pienempi edellisiin vuosiin nähden. Suurin osa palveluseteliä käyttävistä lapsista on Pirkkalan palveluseteliyksiköissä (92%).

Tehostetun ja erityisen tuen piirissä olevien lasten määrä oli 2023 Pirkkalassa alle seudullisen keskiarvon, vaihtelee vuosittain

Keskimääräiset kustannukset hieman laskeneet

Toimenpide-ehdotukset

- Osallistumisaste on korkealla tasolla ja vaikuttaa palvelunkysyntään positiivisesti. Lisäys tulee edelleen alle 3 vuotiaista lapsista (69%), jolloin varhaiskasvatuksen suunnitteluun ja alle 3 vuotiaiden pedagogiikkaan huomiota
- Inklusiivisen ajattelun mukaisesti varmistetaan edelleen riittävät resurssit lasten tuen toteuttamiselle, ohjaajaresurssi ja ryhmänpienennökset käytössä
- Henkilöstörakenteen muutosprosessi jatkuu 2030 kohti
- Varhaiskasvatuksen opettajien/sosionomien saatavuuteen kiinnitettävä jatkuvasti huomiota

Johtopäätökset

- Seutukunnista vain Tampereella kasvua
- Alle 3-vuotiaiden osallistumisaste on noussut 12 prosenttiyksikköä vuodesta 2019 ollen 64 % vuonna 2023
- 5-vuotiaiden osallistumisaste Tampereella 95 % luokkaa
- Tampereella 25 % yksityistä palveluntuotantoa. Osuus on pysynyt samana edelliseen vuoteen verrattuna
- Tehostetun ja erityisen tuen tarpeessa olevien lasten osuus Tampereella 9,9 % kaikista vakassa olevista lapsista
- Keskimääräiset hoitopäivät lasta kohden päiväkotihoidossa Tampereella 173
- Päiväkotien laskennallisen lapsen kustannusten nousu Tampereella noin 1000 € vuodesta 2022 vuoteen 2023
- Keskimääräinen lapsikohtainen asiakasmaksutulo Tampereella 88 € kuukaudessa
- Ikävakioidun toteutuneen hoitopäivän hinta Tampereella 75 €
- Tampereella henkilöstöjakauma: 60 % lastenhoitajia, 38 % opettajia ja opettajia sosionomin koulutuksella 2 %.

Toimenpide-ehdotukset

- Tuen rakenteellisena muotona vahvemmin käyttöön ryhmän pienentäminen käyttäen kertoimia.
- Varhaiskasvatuksen sosionomien rekrytointiin panostetaan erityisesti käyttäen mm. suoravalinnan menettelyä ja päivittämällä tehtäväkuva.
- Uutta henkilöstörakennetta toteuttamaan uusien yksiköiden henkilöstörakenteessa.
- Valssi -laadun arviointijärjestelmä vakiinnutetaan kaikissa yksiköissä.
- Varahenkilöjärjestelmää vahvistetaan lisäämällä resurssia.
- Varhaiskasvatusyksiköiden suunnitelmien systematisointi.
- Johtamiskokonaisuuksien uudelleenjärjestelyistä suunnitelma vuosille 2024 –2028.
- Työntekijäkokemustulosten hyödyntäminen tiedolla johtamisessa.
- Pedagogiikan kehittämisessä panostetaan digitaalisuuteen (Tampereen varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen digisuunnitelma, Digi-ihana).

Vesilahti

Johtopäätökset

- Varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä pysynyt suunnilleen samana verrattuna edeltäviin vuosiin
- Varhaiskasvatukseen osallistuvien alle 3-vuotiaiden lasten määrä seudun korkein
- 5-vuotiaiden lasten osallistumisaste varhaiskasvatukseen (mukaan lukien yksityinen ja kunnallinen varhaiskasvatus) seudun keskiarvoa suurempi
- Keskimääräisten hoitopäivien määrä lasta kohden seudun alhaisin
- Päiväkotien kustannukset laskennallista lasta kohden lähellä seudun keskiarvoa.
- Henkilöstökulut seudun keskiarvon yläpuolella
- Vesilahdessa on seudun keskiarvoa enemmän tehostetun ja erityisen tuen piirissä olevia lapsia
- Vesilahdessa eniten lapsia erityisopettajaa kohden
-

Toimenpide-ehdotukset

- Lapsimäärät, lasten ikä (laskennallisuus) ja osallistumisaste varhaiskasvatukseen tulee huomioida suunnittelussa, pedagogiikassa ja varhaiskasvatuksen järjestämisessä.
- Varhaiskasvatuslain mukaisen henkilöstörakenteen muutos 2030 mennessä tulee huomioida rekrytoinnissa.
- Tuen totuttamiselle varmistetaan riittävät resurssit (ryhmän pieneyks, ohjaajaresurssi)
- Mikäli lapsimäärä kasvaa edelleen, se tulee huomioida erityisopettajaresurssissa.

Ylöjärvi

Johtopäätökset

- Lasten määrä varhaiskasvatuksessa on edelleen hieman laskussa, mikä selittyy syntyvyyden laskulla.
- Osallistumisaste on noussut alle 3-vuotiaden osalta viime vuodesta (2022 59% ja 2023 62%)
- Yksityisen ja kunnallisen varhaiskasvatuspalvelun suhde on pysynyt samana
- Tehostetun ja erityisen tuen piirissä olevien lasten määrä on seudullista keskiarvoa hieman pienempi.
- Varhaiskasvatuspalvelua tuotetaan Ylöjärvellä hieman seutukunnallista keskiarvoa edullisemmin.

Toimenpide-ehdotukset

- Osallistumisasteen tarkempi alueellinen tarkastelu palveluverkon näkökulmasta (laaja palveluverkko).
- Alle 3-vuotiaan pedagogiikan vahvistaminen
- Rekrytoinnin ja työnantajan vetovoimaisuus.
- Henkilöstörakenteen 2030 muutoksen valmistelu jatkuu.
- Tuen rakenteiden kehittäminen.
- Varhaiskasvatusyksikön johtajan talousosaamisen lisääminen.